National Library 56253
Gen.Acquisitions Section
Ottawa,Ont.
K1A ON4

FEB 4 1977

Second class mail registration number — 1089.

VABA EESTLANE

25 1952

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

Nr. 7 (2354) XXVI aastakäik | Neljapäeval, 27. jaanuaril 1977 — Thursday, January 27, 1977 | Üksiknumbri hind 35 senti

Rene Levesque New Yorgis:

Quebeci lahkulöömine Kanadast paratamatu

Levesque käis New Yorgis laenuvõimalusi uurimas ja USA rahamehi mõjutamas

NEW YORK — Quebeci peaminister ja separatistide partei juht Rene Levesque pidas möödunud teisipäeva õhtul New Yorgis Hilton hotellis kõne mõjuvõimsale New Yorgi Economic Club'i liikmeskonnale, kelledest oleneb suurel määral Ühendriikide investeeringute voolamine Quebeci provintsi. Kõne oli ilmselt mõeldud Ühendriikide raha meestele Quebeci praeguse olukorra selgitamiseks, kuid Levesque'vi kõne kuulajad lahkusid koosolekult väga ebamääraste tunnetega, kuna peaminister toonitas äärmise selgusega, et Quebec tüürib iseseisvusele ning Quebeci lahkumine Kanadast on paratamatu.

Levesque katsus anda separatismile ajaloolist tagapõhja ja toonitas, et Quebeci lahkulöömine Kanadast on paratamatu ja loomulik sündmuste käik nagu seda oli 13 Ameerika koloonia lahkulöömine Suur-Britanniast 200 aastat tagasi.

Rahameeste usalduse võitmiseks kriipsutas Levesque eriti alla, et Quebec kujuneb Party Quebecois juhtimisel stabiilseks riigiks, kusjuures ta on proportsionaalselt oma suurusele üks rikkamaid ja produktiivsemaid riike maailmas.

Levesque tuli jälle kuulajaskonna ette oma ebamääraste plaanidega ühisturu loomiseks ülejäänud Kanadaga, kuid jättis selgitamata, millistele alustele selline koostöö baseerub. Ta ütles, et tema parteid ja valitsust peetakse ideoloogiliselt sotsialistlikuks, kuid vaatamata sellele tervitab valitsus välisinvesteeringuid.

Ta kinnitas, et tema partei on põhiliselt praktilise mõtlemisviisiga partei, kelle kavas ei ole ettevõtete ja tööstuste natsionaliseerimisi.

Peaminister Levesque lasi oma kõnes välja paista, et tema partei valiti Quebecis võimule oma separatistlike plaanide ja mitte eelmise valitsuse saamatuse pärast ning läks vaikides mööda sellest, et viimaste ringküsimuste põhjal pooldab ainult väike osa Quebeci elanikkonnast Kanadast lahkulöömist. Kõnekoosoleku ajal olid esitatud Ühendriikide, Quebeci provintsi ja New Yorgi osariigi lipud, kuid puudus demonstratiivselt Kanada lipp.

Kanada ajakirjanduses mainitakse, et Levesque väänas oma kõnes Kanada ajalugu oma huvides ning samuti kinnitatakse, et Ühendriikide rahameeste kommentaarid pärast kõnet olid väga ettevaatlikud ja tagasihoidlikud. Arvatakse, et kui Levesque oma kõnega ei suutnud Ühendriikide rahameeste usaldust võita, siis ei ole tal võimalik saada Ühendriikidest laenu ning ta satub suurte majanduslike raskuste küüsi.

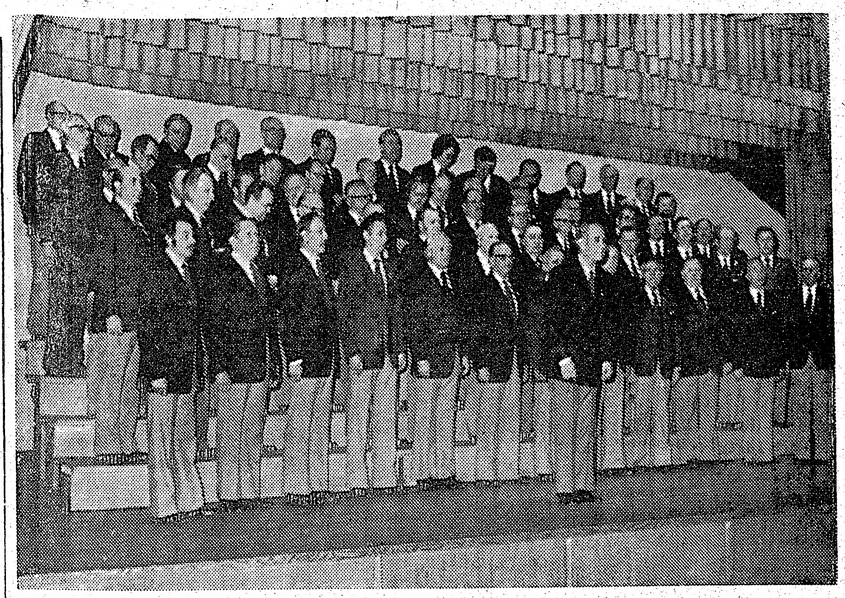

Toronto Eesti Meeskóor oma hiljutisel pop-kontserdil Eesti Maja laval. Ees koorijuht Harry Toi.
Foto: Tommy Tomson

Carter üritab kõigi tuumarelvade katsete täielikku keelustamist

WASHINGTON — Ühendriikide president Jimmy Carter mainis Valges Majas toimunud pressikonverentsil, et tema eesmärgiks on keelustada nii kiiresti kui võimalik kõik katsed tuumarelvadega. Samal ajal kavatseb ta pidurdada nii Ühendriikide kui teiste riikide relvade müüki, et likvideerida sellega võimalikke sõjalisi kokkupõrkeid.

President kinnitas ajakirjanikele, et N. Liidu juhid on saatnud talle „julgustava läkituse" tuumarelvade katsete täielikuks lõpetamiseks. Ta mainis, et Ühendriikide Julgeolekunõukogu oma koosolekul pooldas relvamüügi piiramist, millise seisukoha kohta teeb lõpliku otsuse Kongress.

Relvamüügi piiramiseks otsib koostööd teiste riikidega ka asepresident Walter Mondale, kes viibib praegu ringreisil Ühendriikide liitlasriikide juures.

Välisminister Vance mainis presidendi sõnu kommenteerides, et tema ei tea midagi N. Liidu julgustavast läkitusest tuumarelvade katsete täielikuks lõpetamiseks.

Rahvuskomitee tervitus uuele presidendile

Eesti Rahvuskomitee Ühendriikides saatis president Jimmy Carterile tervituse ja õnnesoovi tema ametisseastumise puhul 20. jaanuaril. Tervitustelegrammis sooviti uuele presidendile ühtlasi tarkust N. Liiduga suhtlemises ja tuletati meelde, et Eesti vabariik on veel ikka Nõukogude Liidu okupatsiooni all. Tervitusele eestlaste poolt oli alla kirjutanud Rahvuskomitee esimees Ilmar Pleer.

Esimehe Ilmar Pleeri allkirjaga saadeti ühtlasi Rahvuskomitee poolt tänutelegramm lahkuvale presidendile Gerald Fordile, tänades teda hea suhtumise eest eesti rahvusgrupile.

Terror ja vägivald võtavad võimust Hispaanias

Mõrvad ja küüditamised igapäevased nähted — Kommunistid üritavad võimu ülevõtmist terroriga

MADRIID — Hispaania kommunistid ja teised pahempoolsed ekstremistlikud ringkonnad suurendavad Madriidis ja teistes keskustes oma terroriaktsioone, et õõnestada kuningas Juan Carlose rezhiimi ning rajada teed kommunistide võimuletulekule. Üha suurenev vägivald võib tekitada olukorra, kus praegune rezhiim samm-sammult kokku variseb ja pahempoolsetele võimuvõ-ravad avab või parempoolsed Franco eeskujul uue diktatuuri kehtestavad.

Möödunud esmaspäeval küüditasid neli relvastatud terroristi kogema sõjakohtu presidendi kindral Emilio Villaescusa. Kindral paigutati ta enda autosse ja küüditajad kihutasid temaga minema.

Politsei andmetel on kolm küüditajat indentifitseeritud ning need kuuluva sõjakasse maoistide gruppi.

Arvatakse, et sama grupi vangistuses on ka kuningas Carlose nõuandja Antonio Maria de Oriol, kes küüditati juba möödunud aasta 11. detsembril.

Möödunud esmaspäeva õhtul tungisid kolm püstolkuulipildujatega varustatud terroristi Madriidi südalinna ühe advokaadi kontorisse, kus nad mõrvasid neli ja haavasid raskelt viit isikut.

Kommunistid on organiseerinud ka Madriidi ülikooli maaalal demonstratsioone, nõudes kõigi poliitiliste vangide vabastamist.

Politseil oli kokkupõrkeid demonstrantidega, kusjuures üks naisüliõpilane sai surma.

Kindral Villaescusa küüditamine tekitab kahtlemata elavat vastukaja sõjaväelaste ringkondades ja mõjub pidurdavalt valitsuse liberaliseerimise plaanidele. Küüditatud kindral võitles Hispaania kodusõjas Franco poolel ja Teises maailmasõjas Hispaania Sinises Diviisis kommunistide vastu. 64-aastane kindral oli varem Hispaania sõjaväe staabiülem.

Madriidis mainitakse, et advokaadibüroos mõrvatud isikud — kolm advokaati ja üks tööline — olid kõik kommunistliku partei liikmed ning et mõrvariteks on parempoolsed terroristid. Pahempoolsed organiseerisid Madriidis ja Barcelonas terve rea streike, et protesteerida kommunistide mõrvamise vastu.

Rodeesia läheb vastu verisele sõjale?

Peaminister Ian Smith lükkas tagasi inglaste kompromissettepanekud

SALISBURY — Rodeesia peaminister Ian Smith lükkas tagasi Inglismaa kompromissettepanekud võimu üleandmiseks valgetelt mustadele Rodeesias, mille tulemusena inglaste aktsiooni võimu ülekandmiseks Rodeesias rahulikul teel võib pidada ebaõnnestunuks. Inglise diplomaat Ivor Richard, kes tegeles mustade ja valgete vahel vahelttalitajana Rodeesia probleemi lahendamiseks, tegi ettepaneku võimu üleandmiseks 14 kuu jooksul, kuid Ian Smith tähendas, et sellise moodusega võimaldatakse Rodeesias marksistlikult häälestatud mustade vähemuse võimule tulek.

Mustade esindajad on võtnud Peaminister Ian Smith ütles Ian Smithi deklaratsiooni vastu oma raadiokõnes, et tema seisuteravate kommentaaridega, mai- kohta ei tule tõlgendada kui probnides, et Rodeesia peaminister leemi mahamatmist või kalevi eelistab sõda rahule. alla panemist. Ta mainis, et ta on **Inglise välisminister Crosland** valmis mustade enamuse esinda-**kinnitas Smithi deklaratsiooni** jatega ise läbirääkimisi alustama **kommenteerides, et sellel** on võimu üleandmiseks, kusjuures väga „tõsised tagajärjed". tema läbirääkimiste aluseks on Ühendriikide endise välisministri Kissingeri plaan, mille mustade esindajad Genfis toimunud konverentsil tagasi lükkasid.

Inglise diplomaat Richard mainib, et praeguses olukorras ei ole mingit mõtet Genfi konverentsi jatkata ning ta süüdistas läbirääkimiste kokkuvarisemises Rodeesia peaminister Ian Smithi.

Kissingeri plaani kohaselt oleks võimu üleandmine mustadele toimunud kahe aasta jooksul ning selle üleminekuaja kestel oleks võim Rodeesias kuulunud valgetele.

ASUT. 1951 TORONTOS

EESTI RAHVUSTEATER KANADAS

reedel 18. veebr. kl. 8.00 õ.
Seneca College teatris — 1750 FINCH AVE. EAST, WILLOWDALE
esitab oma
25. a. tegevuse tähistamiseks

GERT HELBEMÄE näidendi Juhan Liivi elust

ÜLELIIGNE INIMENE

Piduliku etenduse avab aupeakonsul ILMAR HEINSOO

Lavastus: RIINA REINIK ja RUDOLF LIPP
Lavakujundus: TIINA LIPP-LEPPIK
Peaosas: ALAR AEDMA (Juhan Liiv)

Kaastegevad: RIINA REINIK, OUDI KALM, ANNE TÜLL, TIIU KOLGA, ELMA VABAMÄE, RUDOLF LIPP, HARRI LILLIOJA, HARRI MÜRK, JAAN LENTS, HEINO VELLNER, AUGUST TOMBAND, ARVO VABAMÄE, ROBERT RAAG, EESTI TÄIENDUSKOOLI ÕPILASED jt.

Pääsmed eelmüügil alates neljap., 20. jaan. Eesti Abistamiskomitees, Eesti Majas — 958 Broadview Ave, tel. 461-1344, Poko äris — 767 Mt. Pleasant Rd., tel. 488-2078, Elsa Vellner — 27 Lawnview Dr. Willowdale, tel. 223-6927, Seneca College teatri kassas, tel. 491-8877 ja tund aega enne etendust kohapeal.

INFORMATSIOONIKS: Kasutada Don Mills Rd. bussi (Pape allmaaraudtee jaamast — ida liinil) või Finch Ave. ida bussi (Finchi allmaaraudteejaamast — põhja liinil). — Kohapeal laialdane tasuta auto parkimisala.

EKN väliskomisjoni korraldusel
pühapäeval, 6. veebruaril kell 4 p.l. Eesti Maja väikses saalis

EKN KÕNEKOOSOLEK

Kõnelevad:
EKN väliskomisjoni esimees LAAS LEIVAT — Avasõna
PEETER MÖLDRE (Montreal): Olukord Quebecis ja selle tagapõhi.
HARALD RAUDSEPP (New York): Mida on meil oodata USA uuelt valitsuselt?
Ettekandeile järgnevad läbirääkimised.
Lõppsõna — EKN esimees UDO PETERSOO.

T.E. Majas neljap., 3. veebr, kell 7.30 õ.

ÜLE KESKEA III

„Päranduse ja testamendi küsimused" — adv. Ants Kerson

Uuendage „Vaba Eestlase" tellimine 1977. aastaks!

Hoidke elavana Põhja-Ameerika ainuke kaks korda nädalas ilmuv eestikeelne ajaleht — tellige „Vaba Eestlast"

Tellimiskupong lk. 3

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St Torontos.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $28.—, poolaastas $14.50 ja veerandaastas $8.—, kiripostiga aastas $46.—, poolaastas $23.50 ja veerandaastas $12.50

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $30.—, poolaastas $15.50 ja veerandaastas $8.50. Kiripostiga USA-s: aastas $51.—, poolaastas $26.— ja veerandaastas $14.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $60.—, poolaastas $30.50 ja veerandaastas $15.50

Aadressi muudatus 30 c. — Üksiknumbri hind 35 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher, Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto 3, Ont. M6J 2H2

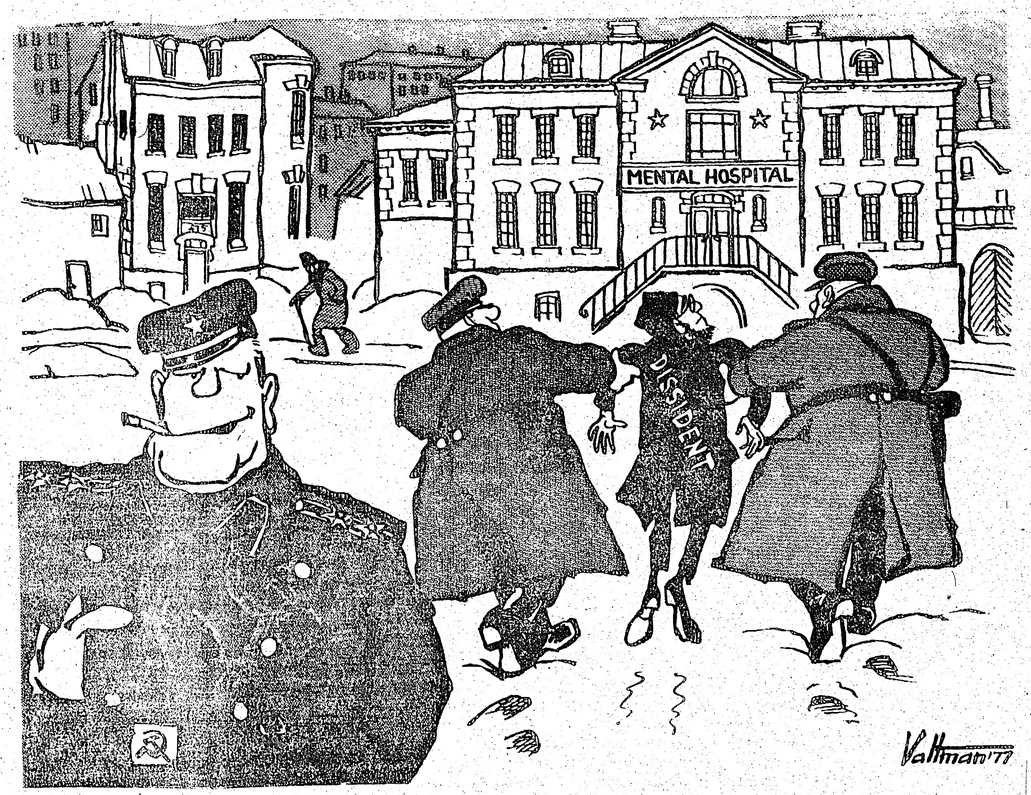

Tänavapilt N. Liidus.

Uue pealetungi ootel

Pärast Ühendriikide uue presidendi ja valitsuse ametisse astumist on Moskva ja Washingtoni vahekorrad veel lõplikult välja kujunemata, kuid mõlemad pooled teevad palaviikuliselt ettevalmistusi ja astuvad samme oma positsioonide kindlustamiseks ja tugevamate lähtealuste loomiseks. Sellised ettevalmistused on seda olulisemad, et käesoleva aasta teisel poolel oodatakse Ühendriikide uue presidendi Carteri ja N. Liidu kommunistliku partei keskkomitee peasekretäri Brezhnevi kohtumist, kus ei tule arutusele mitte ainult tuumarelvade leviku piiramise küsimused ning N. Liidu ja Ameerika Ühendriikide vahekorrad vaid ka päevakorral olevad rahvusvahelised probleemid.

Ehkki N. Liidu juhtiv klikk eestotsas Brezhneviga enne Carteri Valgesse Majja asumist deklareeris, et N. Liit ei kavatse Carteri võimule tulekul hakata uue presidendi võimeid rahvusvaheliste tülide ülespuhumisega koheselt proovima, kõnelevad paljud tundemärgid siiski teist keelt. Euroopas on näiteks N. Liit hakanud taas avaldama survet Berliinile, mis on pärast sõda olnud Moskvast puhuvate tormilainete ja madalrõhkkondade baromeetriks. Surve avaldamine Berliinile toimub Ida-Saksamaa kaudu, kes ei pea kinni Lääne-Berliini suhtes sõlmitud kokkulepetest ning on hakanud takistama Ida- ja Lääne-Saksamaa vahelist liiklust.

Samal ajal suurenenud survega Berliinile on hakatud karmima pilguga vaatama dissidentide tegevusele nii N. Liidus kui ka satelliitriikides. Tshehhoslovakkias on toimunud terve rida nimekate kultuuritegelaste arreteerimisi seoses inimõiguste kehtestamise nõudmise esitamisega ning ka Ida-Saksamaal on viimaste nädalate jooksul tunda Moskva rusika raudset pigistust, mida kinnitavad paljud arreteerimised, ülekuulamised ja kohtu alla andmised.

Olukord ei oie parem N. Liidus, kus Brezhnevil ja tema kaaslastel on palju tegemist oma autoriteedi säilitamisega ja ideoloogilise vastupanu likvideerimisega. Dissidendid jätkavad vaatamata karistustele ja vaimuhaiglatesse saatmisele visalt oma nõudmisi põhiliste inimvabaduste kehtestamiseks, mida kommunistlikud partei juhid teha ei saa, kuna see viiks kogu nende rezhiimi kokkuvarisemisele. Vastupanu raamides on käesoleva aasta jaanuaris lõhkenud isegi Moskva allmaaraudteel kolm pommi, mis on nõudnud inimohvreid. Praegu puuduvad siiski kindlad andmed selle kohta, kas siin oli tegemist rezhiimivastaste aktsiooniga või KGB provokatsiooniga, mis annab võimalusi dissidente veelgi rangemalt kohelda kui seda on tehtud seni ajani.

Oma positsioonide tugevdamise kõrval Euroopas ja siseriigis, ei ole N. Liidu juhid unustanud ka teisi maailma tulipunkte. Nii näiteks keelduvad venelased osamakse tasumast Liitunud Rahvaste Organisatsiooni vaherahukindlustatavatele sõjajõududele Keskidas ning pressivad endile mõjuvõimast osa Araabia riikide ja Iisraeli vaheiistel läbirääkimistel. Rodeesia läbirääkimiste nurjumine avab Moskvale uusi võimalusi Aafrikas ning nende võimaluste selgitamiseks ning uutele aktsioonidele aluste loomiseks sõidab N. Liidu president Podgornõi märtsis Aafrikasse, kus ta külastab Rodeesia naaberriike. Seile sõidu eesmärk on selge ja läbipaistev: Moskva ässitab Rodeesia naabreid üles kallaletungiks Rodeesiale ja lubab neile relvi ja kõike võimalikku muud abi.

Kogu selle erilise aktiivsuse eesmärgiks on näidata Ühendriikide uuele presidendile ja valitsusele, et ooteaeg on nüüd möödunud ning aeg on asuda tõsiselt asja juurde ning panna N. Liidu-Ühendriikide koostöölained uuesti liikuma, milledest venelased loodavad endile suurt toetust ja abi. Tundub, et Moskva on eriti häiritud ka Ühendriikide uue valitsuse kiiretest sammudest lääneriikidega majandusliku ja riigikaitselise koostöö süvendamiseks, milleks president Carter saatis kohe pärast ametisse astumist Lääne-Euroopasse ja Jaapanisse asepresidendi Walter Mondaie'i. See võib kaasa tuua olukorra, kus Moskva kaotab Ühendriikidega suhtlemisel oma erilise staatuse, mida ta nautis Kissinger-Nixon-Fordi päevil.

N. Liit on möödunud aastate jooksul harjunud saama oma kahepaikse mänguga läänemaailmalt suuri kontsessioone ja ta kavatseb ilmselt seda mängu jatkata Ühendriikide uue administratsiooniga. Jääb ainult oodata ja vaadata, kuidas president Carter ja tema valitsus ja nõuandjad sellele agressiivsele poliitikale oskavad reageerida ja Ühendriikide mõju maksma pannes N. Liidu edasitungi pidurdada.

K. A.

Vene saatkonnas visati piibel põrandale

Inimõiguste päeva puhul 10. detsembril korraldasid nõukogude baptistid Stokholmis N. Vene saatkonna ees vaikse demonstratsiooni. Demonstratsioonis olid baptistid David ja Nikolai Klassen koos teiste kristlastega Rootsis. Mõlemad märgitud istusid Vene vanglais 17 aastat enne pääsemist Lääne-Saksamaale. Organiseerijaks oli Slaavi misjon Rootsis.

Et 1976. a. möödus 100 a. Venes esimese piibli trükkimisest, siirdusid need kaks baptisti õpetajat koos pastor Ingemar Martinsoniga Vene saatkonda, et seal üle anda kingina saadikule ühte vene piiblit. Saadikut ei olnud kohal. Selle asemel viskas saatkonna personal piibli põlastusega põrandale. Õpetajad võtsid piibli üles ja palusid selle siiski saadikule üle anda. Tulemuseks oli, et piibel lendas uuesti põrandale ja kolm vaimulikku lükati jõuga uksest välja. — T

Kui lihtne mees asub presidendipaleesse

Teenijad, lennukid, limusiinid ja luksuslikud eluviisid ootavad Valges Majas Jimmy Carterit ja ta perekonda

WASHINGTON — Ühendriikide uus president Jimmy Carter on mitmel puhul deklareerinud, et ta tahab jääda lihtsaks rahva hulgast tulnud meheks ka Valges Majas ning vastavalt ka oma perekonna elu korraldada. Lihtsates oludes kasvanud Jimmy Carter põlgab hiilgavaid tseremooniaid, suurejoonelisi vastuvõtte ja kuningliku palee elustiili, mida on harrastatud Valges Majas. Kuid — märgivad selle ala eksperdid — Jimmy Carteril on väga raske likvideerida või põhjalikult muuta seda elustiili, mis on omaseks saanud Valgele Majale ning millega on seotud juba pikaajalised traditsioonid.

Ühendriikide presidendi palk on 200.000 dollarit aastas, millele liitub 50.000 dollarit esinduskulusid. Kuid peale selle maksab riik kõik Valge Maja ülevalpidamise kulud, teenijad moodsad jet lennukid, luksusjahi, helikopterid, limusiinid, siseujulad, julgeolekupolitseinikud ja palju muud, mis kuuluvad maailma rikkaima ja võimsama maa presidendi elustiili juurde.

Carter on lubanud esmajoones hakata vähendama presidendi amet- ja teenijaskonda ning tahab säilitada võimalikult tihedaid sidemeid Ühendriikide elanikkonnaga kogu maa ulatuses.

Ta kavatseb oma reiside kestel kanda ise oma kohvreid, nii nagu ta tegi seda oma valimiskampaania kestel ning ta ööbib parema meelega mõne sõbra või tuttava kodus kui kuulsas hotellis või suvituskohas. Ta ei taha kasutada suuri ametlikke kinniseid luksusisõidukeid vaid lubab sõita tavalises standard Ford LTD autos. Valgesse Majja riputatakse üles võimalikult vähe presidendi ja tema perekonna fotosid ning Carter kavatseb valiandada ka presidendi isikliku fotograafi.

Kui president ei ole ametikohustuste täitmisel siis lubab ta alati kanda puuvillasest tööpükse (jeans).

Carteri 9-aastane tütar Amy saadetakse Washingtoni tavalisesse algkooli, millega Carter erineb teistest Washingtoni võimukandjatest ja kõrgematest ametnikest, kelle lapsed käivad kõik erakoolides. Kui Carter läheb oma kodukohta Plainsi, Georgias, siis suvatseb ta endiselt linnakese tänavatel ringi jalutada, sõpradega vestelda ning peatuse teha oma venna Billy bensiinijaamas.

Kuid vaatamata kõigile nendele headele kavatsustele ei ole Carteril kerge loobuda kõigist nendest luksustest, mida pakub talle Valge Maja.

Ta elab 132-ruumilises hiigelhoones, mis asub 18-aakrilises pargis, mille peab korras riiklik parkidevalitsus.

Igat presidendi soovi on valmis täitma 83-liikmeline majateenijate pere, mille hulka kuuluvad 6 ülemteenrit, 6 toatüdrukut, 4 kokka, 11 tehnikut, 5 elektrikut, 6 puuseppa, 3 torupanejat, 3 maalrit, 4 lillekaunistuste eksperti ja õmbleja. Teenijaskonna palgad ulatuvad üle 1,2 miljoni dollari aastas. Presidendi eluruumides on üle 30.000 mööbli- ja kunstieseme, neist paljud väga väärtuslikud ja kallihinnalised. Valges Majas on ka moodne köök ja hästisisustatud veinikeller.

Kui Carter tahab midagi lugeda, siis on tema kasutuses 3700-st köitest koosnev raamatukogu, mis rajati president Herbert Hooveri ajal kuna president kurtis, et ta ei leia Valges Majas midagi lugeda pealc lasteraamatute.

Samas asub ka kinosaal ja kui president soovib näha mõnda filmi, siis saadavad talle filmiühingud koheselt vajaliku koopia.

Presidendi kasutuses on ka väike, kuid korralikult sisustatud võimla, tenniseväljakud, veeremängurada ja kõetav välisbassein. Kui president jääb haigeks, siis võib ta kohale kutsuda oma isikliku arsti, kuid tema käsutuses on ka väike erakliinik Valges Majas, mis on varustatud vajaliku personaliga. Vajadusel võib president kasutada kõiki föderaalseid sõjaväelisi ja erahaiglaid.

Külaliste vastuvõtmisel ei tee presidendile mingisuguseid raskuseid pakkuda 200 inimesele pidulikku lõunasööki. Selliste puhkusel esinevad sageli sõjaväeorkestrid ja elukutselised muusikud ja näitlejad, kelledele see on suureks auks kui nad saavad esineda Valges Majas. Kalkulatsioonide kohaselt maksab ühe keskmise sellise lõunasöögi andmine 25.000 dollarit.

Korter presidendi perekonnale Valges Majas on prii, kuid ta peab maksma ise oma toidu ja jookide, samuti ka pesupesemise eest. Kui mõni valitsusele kuulub ese vajab parandamist, siis maksab selle eest valitsus kui aga mõni presidendile isiklikult kuuluv asi tuleb parandamisele, siis maksab selle eest president.

Lühemate sõitude jaoks on presidendi kasutuses tosin suuremaid ja terve rida väiksemaid autosid, mis seisavad garaazhis ootevalmis.

Kallimaks nende hulgas on 500.000 dollariline soomustatud masin, mis saadetakse sageli lennuteel kaugemale ette kui president sõidab lennukil väljaspoole Washingtoni. Presidendi lennureisideks on reserveeritud mitukümmend mitmes suuruses lennukit, kuid tavaliselt sõidab ta Air Force One Boeing 707 tüüpi lennukil, mille meeskonda kuulub 17 isikut ja mille lennutund maksab 2000 dollarit. Lennuk on pikematest sõitudeks luksuslikult sisustatud.

Presidendi käsutuses on Potomaci jõel ka 99 jala pikkune jaht Sequoia, mille pardal on 14 liikmeline mereväe meeskond. Jahti on presidendid kasutanud aga väga harva lõbusõitudeks.

Kui Carter tahab Washingtoni elust vaheldust, siis võib ta sõita oma kodukohta Plainsi, kuid tema korralduses on ka Marylandi mägedes asuv luksuslik maakoht Camp David,

mille rajas president Franklin Roosevelt. See asub Valgest Majast helikopteril ainult 30 minutilise lennuteekonna kaugusel ning on piiratud traataiaga. Camp David peahoone koosneb nelja magamistoaga suurest suvemajast, mis on varustatud õhujahutusega. Kuid siin on ka ujula, veeremängu rajad, tennisväljakud, saun, väike laskerada ja väike golfiväljak. Selle presidendi peidukoha käigus hoidmine maksab aastas 1 miljon dollarit.

Valitsus hoolitseb ka selle eest, et presidendi ja tema perekonna julgeolek oleks kindlustatud.

Salapolitsei agendid valvavad igat presidendi sammu ning seetõttu ei ole mõeldav, et Carter saab tavaliste inimestega nii sageli ja tihedalt suhelda nagu ta seda kavatseb.

Julgeolekupolitseinike aparatuur Valges Majas maksab umbes 14 miljonit dollarit aastas.

Kõike eeltoodut arvesse võttes ei ela president tavalise inimese elu ning sellega tuleb arvestada ka Jimmy Carteril. Või nagu mainib üks Valge Maja endine ametnik iseloomustavalt: „Igaüks kummardab ja lipitseb su ees ja se hakkad lõpuks mõtlema, et sa oled Jumal."

Tshiilis üks poliitvang

Tshiili saadik Washingtonis teatas pressikonverentsil, et Tshiili vanglais on praegu ainult üks poliitline vang, kommunistide juht H. Montes. Tshiili valitsus soovis teda vabastada, välja vahetades tema Kuubal vangis peetava Uberto Matose vastu. Matos mõisteti Kuubas 1959. a. 20 a. vangi kommunismivastaste avalduste pärast. Ta oli omal ajal Castro lähem kaastööline.

Tshiilis olevat vangis veel 400 isikut, keda ei loeta aga poliitilisteasjade pärast vangis peetuiks. Need istuvad mitmesuguste süütegude eest, kaasaarvatud ka loata relvade omamine. Kuu tagasi vabastati vanglaist 1118 isikut, kelledest ligi 740 maalt lahkunud. Üle 380 taotlevad veel teistesse riikidesse sisesõiduluba.

Tshiili kommuniste võeti vastu ka USA-s. Mis seaduse alusel see sündis pole teada, kuna kommunistide pääs USA-sse on teatavasti seadusega keelatud.

VES

Kommentaarid

Ühendriikide värske president Jimmy Carter sattus kohe poliitiliste tuulepööriste puhangute küüsi kui ta oma esimese otsusena kuulutas välja osalise amnestia Vietnami sõjaväejooksikutele. President Carter tegi amnestia andmisel kummalise otsuse, kuna andestas kõigi nende patud, kes mobilisatsioonist kõrvale hoidsid ja välismaale põgenesid, kuna armu ei antud sõjaväejooksikutele, kes olid juba sõjaväkke võetud ja siis jooksu läinud.

Carter sattus oma otsusega õieti kahe tule vahele, kuna ühest küljest kritiseerisid teda teravalt sõjaveteranide ühingud ja paljud poliitikud, kes mainisid, et president kisub sellise tegumoega rahva ja sõjaväe moraali alla, kuna teisest küljest atakeerisid teda välismaale põgenenud sõjaväejooksikud ja nende kaitsjad leidsid, et president on seisma jäänud poolele teele ja oleks pidanud kõigile Vietnami sõjast kõrvalhoidjatele amnestia andma.

Presidendi otsus on kahtlemata väga kontroversiaalne ja selle ümber võib lõpmatuseni vaielda. Riiklikust seisukohast lähtudes on see väga küsitava väärtusega ning moraaliprintsiipe arvestades baseerub see väga kõikuval alusel. Kui sõjaväejooksikute seisukohtadega arvestada, siis tulevikus on ameeriklastel väga raske sõda pidada, kuna iga mobiliseeritu võib väita, et valitsuse poolt algatatud sõda on temale põhimõtteliselt vastuvõtmatu. Samuti on raske mõista, mis vahe on sõjaväest jooksu läinud sõduri ja mobilisatsioonist kõrvalhoidja vahel — miks mõistetakse üks süüdi ja teine õigeks, kuna põhiliselt on mõlemad ühesugused sõjaväejooksikud ja sõjaväeteenistusest kõrvalehoidjad.

See küsimus jääb kahtlemata kauemaks ajaks Ameerikas kummitama, kuid sealjuures ei saa unustada, et ameeriklaste võitlusvaim ja tahe vaenlasele vastu astuda on viimasel ajal tunduvalt kokku kuivanud. „New York Times'i" korrespondent Cyrus L. Sulzberger avaldas hiljuti, et NATO asutamisel 1949. aastal oli 50 protsenti ameeriklastest valmis võitlema vene rünnaku vastu Lääne-Euroopas, kuid nüüd on seda valmis tegema ainult 37 protsenti ameeriklastest. Ning Sulzberger kommenteerib lakooniliselt: „Ühel päeval jõuab kätte aeg, kus ei ole enam mõtet produtseerida uusi relvi, kuna ei leidu enam inimesi, kes tahaksid neid endakaitseks kätte võtta."

Ja kuid Sulzbergeri statistikat ja mõtteid arvesse võtta, siis võibolla ei olegi president Carteri amnestia nii kontroversiaalne ja vaieldav küsimus kuna tundub, et Ühendriikide rahva enamus on kaotanud oma võitlustahte ja asub tema selja taga.

(Järg lk. 3)

VALVEARST NÄDALALÕPUL

29. ja 30. jaan. on valvearstiks dr. Kasari, tel. 532-9863.

SIU ajakiri toob teateid ka **neist oma** liikmelst, kes siirduvad **pensionile**. Viimases numbris kirjutatakse kauaaegsest meresõitjast **Karl** Olmanist, kes 65-aastaseks saamisel siirdus puhkepõlgale. Ta liitus SIU-ga 1946. a. ja elab praegu Baltimores. K. Olman elas varemalt New Yorgis, olles tuntud meheks Eesti Majas ja kuuludes silnseisse eesti organisatsioonidesse.

TOETAGE MEIE VABADUSVÕITLUST

oma panusega

EKN-ule Kanadas!

958 Broadview Ave.,
Toronto 6, Ont.

ESTO MUTUAL FUND, LTD.

Aktsia hinda reedel, 21. jaan. $4.86

18 King St. E, Suite 207

Toronto, M5C 1C4

Telefon päeval 364-1131

õhtul 925-6812

Eesti kunstipärandi registreerimise lehed on saadaval, palume helistada ja küsida.

EESTI KUNSTIDE KESKUS
86 Ellis Park Rd.
Toronto, Ont. M6S 2V5
Tel. 766-0203

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS

H. LATER & CO. Ltd.

"INSURANCE"

1482 Bathurst St., 4 kord
(Bathurst—St. Clair)

Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

H. KIRIK
Insurance Agency

KINDLUSTUSED

23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

Kanada konservatiivide partei noor juht Joe Clark ei räägi palju oma kavatsustest, päevakorral olevate riiklike poliitiliste ja majanduslike probleemide lahendamisest ega ähvardavast Quebeci katastroofist. Ta peab nähtavasti väga lugu vanarahva tarkusest, mis kinnitab, et vaikimine kuld ning elu näitab, et selle teooria järele käimine on praegusel momendil Kanada poliitilises elus väga kasulik, kuna Clarki aktsiad pidevalt tõusevad ja peaminister Trudeaul langevad.

Joe Clark satub siiski vahetevahel oma koosolekutel niivõrd ristküsimuste alla, et ta on sunnitud oma kavatsustest rääkima. Nii poetas ta hiljuti ühel koosolekul mõtte, et ta ei saaks teatud olukordades lõplikult ära ütelda sõjaväe kasutamisele võtmisest, et takistada Quebeci lahkulöömist Kanadast.

Joe plaane võib takistada siiski üks suur „aga" — nimelt ei ole Kanadal kahjuks nii palju sõjaväge, et Quebeci lahkuminekut relvadega takistada ja pealegi on suur osa Kanada palgalistest elukutselistest sõjameestest Quebeci prantslased, kes vaevalt oma provintsi Ottawa huvides okupeerima hakkavad.

AMI

Kiriku olukord kodumaal on raske

Põhjalik loeng luteri kiriku olukorrast

Pühapäeva õhtul toimus Peetri kirikus koguduse naisringi korraldusel kõne- ja filmiõhtu. Saalitäis rahvast kuulasid V. Kangro põhjalikku ülevaadet luteri kiriku olukorrast okupeeritud Eestis. Sellele järgnes K. A. Lehela poolt tehtud film Baltimore Esto '76-st, mille lõppu oli lisatud ka enne jõulupühi toimunud „Lootuse" koorijuhi Katrin Kuuskne laulatus ja pulmapidu.

Õhtu avas koguduse naisringi esinaine M. Purje, misjärgi V. Kangro, kes on New Yorgi Pauluse koguduse esimees ja kultuuritegelane, andis üksikasjaliku ülevaate kodumaal olevaist kirikuist, nende olukorrast ja vaimulike töösr.

Ta iseloomustas olukorda lausega, et kodumaal on suud suletud, kuna kiriku olukord on üldiselt palju raskem kui seda arvatakse.

Kuna N. Liit kuulub kirikute maailmaliitu, on seal nende esindajaks üks KGB kindral. Kirikute maailmaliit aga toetab praegu geriljade tegevust Aarikas.

Puudutades kirikute vabadust, mida põhiseadus tagavat, ütles ta, et see on paberlik ja väga piiratud. Kiriku varandused kuuluvad riigile, samuti kirikute sisustus, isegi raha tuleb hoida riigipangas. Kuigi luteri kirik ei ole avalikult opositsioonis valitsusvõimuga, on kommunistliku partei funktsionärid oma aruannetes rõhutanud, et usk takistab kommunistlikku ülesehitustööd ja kirik on rahvusliku elu pesaks.

Partei ja valitsuse asutused soodustavad kõike, mis kiriku elu takistaks, kutsudes esile segaduste tekitamise kirikuteenistusel kuni avalike mõnitamisteni.

Ka kontrollitakse õpetajate tegevust, tihti stenografeeritakse nende jutlusi kontrollimise mõttes.

Kirikul ei ole liikmeid ega liikmemaksu ja raha tuleb kokku annetustega. 1975/76. a. oli Eestis umbes 250.000 luterlast. (Eesti vabariigi ajal oli umbes 850.000 luterlast). Need jagunevad 145-sse kogudusse, kus teenijaiks oli möödunud detsembris 93 õpetajat.

Õpetajate arv on pidevalt kahanenud. Kui 1958. a. oli veel 122 õpetajat koguduste teenistuses, siis möödunud aasta lõpuks see vähenes alla saja.

Sellejuures tuleb mõnel õpetajal teenida kuni viit kogudust. Juurdekasv on väike, praegu õpib kaugõppe korras instituudi nime kandvas õppeasutuses, mis on siiski ainult eksamikomisjon, 26 õpilast. Nad käivad kord kuus eksamil. Õpetajad määrab töökohale konsistoorium, aga loa selleks annab nn. usuasjade volinik. Jumalateenistusest osavõtt on üldiselt rahuldav, maal suurem kui linnades. On tähelepandav, et noored on hakanud kirikust eemale jääma.

Küll katsutakse kirikuelu traditsioone asendada ilmalike tavadega; nii toimuvad ristimised, leeriskäimine,, abiellumine ja matus kõik ilma kirikuta.

Lõpuks ta märkis veel, et need hauaplatsid, mis on olnud 15 aastat korrastamata, tehakse maatasa.

Pärast kohvi joomist järgnes teise osana filmiõhtu, kus K. A. Lehela näitas oma filmikaameraga jäädvustatud suviseid sündmusi Baltimores toimunud Eesti Päevadel. Need haarasid laulupidu, valguspidu ja rongkäiku ning oli jäädvustatud mitmeid meeldejäänud momente, mis uuesti need toredad päevad lähedale tõi.

Lõpuks näidati veel hiljutisi Katrin Kuuskne pulmi ja sellele järgnevat pulmapidu. Siis ütles lõpu- ja tänusõnu koguduse esimees K. A. Kadak.

Kol Alfons Rebase haud Augsburgis, Lääne-Saksamaal. Kalmul on hauakivi, mis kannab Alfons Rebase ämma Olga Soomets'a ja Alfons Rebase nimesid. Foto: R. Leev

B. Kolumbia kuberner Lääneranniku Eesti Päevade aupatrooniks

VANCOUVER (VE) — The Hon. Walter S. Owen, Q. C., LL.D., Briti Kolumbia leitnant-kuberner on teatanud, et ta meeleldi aktsepteerib aupatrooni kohustused Lääneranniku XIII Eesti Päevadel Vancouveris.

Ta on teatanud L. E. P. Peakomitee esimees Boris Tesnov'ile, et ta oma traditsioonilise aiapeo tõttu Victorias ei saa kõigist üritusist osa võtta, kuid tuleb kindlasti koos abikaasaga 11. juulil Vancouverisse, et kaasa elada avaaktusele ja kontsert-jumalateenistusele.

Lääneranniku Eesti Päevad, mida korraldatakse iga kahe aasta järele suuremates eestlaste keskustes Lääneranniku, leiavad aset Vancouveris kolmandat korda.

Nende korraldajaks on 23-st organisatsioonist ja kogudusest koosnev Eesti Organisatsioonide Liit Lääneranniku, mille esimeheks on Boris Tesnov (1091 West 59th Ave., Vancouver, B. C.) 1975. aastast alates.

Aukülalisena võtab Lääneranniku suurpidustustest 10.—15. juulini osa dr. William G. Black, end. kodakondsuseohvitser ja kauaaegne eestlaste sõber, kes V Lääneranniku Eesti Päevadel Vancouveris 1961 oli aktusekõnelejaks.

Eestlastest aukülalised on John Ostrat, Ernst Laur, Ilmar Heinsoo ja Robert Kreem. John Ostrat'i juhtimisel toimusid esimesed L. E. P. San Franciscos 1953. Aukonsul Ernst Laur on ligi 30 a. jooksul teinud tohutu suure töö Eesti ja eestlaste tutvustamiseks Kalifornias, kuid on ka kaasa aidanud E. O. L. L. tööle.

Aukonsul Ilmar Heinsoo kutsumisega aukülaliseks rõhutatakse Eesti Vabariigi jatkuvat tunnustust Kanada valitsuse poolt.

Robert Kreem, Eesti Liit Kanadas esimees, on omal algatusel osa võtnud juba kaks korda Lääneranniku suurpidustuststst Portlandis 1965 ja Vancouveris 1969. Tema aukülaliseks nimetamisega tunnustab Lääneranniku eestlaskond seda tööd, mida Robert Kreem on teinud eestlaste ühendamisel ja eestluse säilitamisel nii Kanada kui ka ülemaailmses ulatuses, olles Ülemaailmsete Eesti Päevade idee alustaja, läbiviija ja nüüd Eesti Liit Kanadas esimees.

Eestlane leiti surnult

Möödunud nädalal leiti Torontos oma majas, 29 Balsam Ave., surnult 52-aastane Lembit Selberg. Ta maja oli külm, veetorud lõhkenud ja surnu istus laua ääres kus oli klaas ja pooleldi tühi viinapudel. Millal surm tegelikult saabus, pole teada, kuid naabrid märkasid, et maja ümber on kõik vaikne ja omanikku pole olnud näha. Nad kutsusid politsei, kes vaatas aknast sisse ja nägi, et mees istus laua taga kuid ei liigutanud. Telefoniraamatu kaudu leiti samanimeline väga kaugelt sugulane, kes kutsuti kohale ja uks murti sisse. Leiti, et mees on surnud.

Pärast oma isa surma mõni aasta tagasi jäi poeg erakuks, jäädes üksinda oma majja elama. Mõned kuud tagasi oli ka telefon majast välja võetud teadmata kas ta enese soovil või maksmata arvete tõttu. Samuti oli ta pikemat aega puudunud töölt. On teada, et muidu haruldasedt heatahtlik ja sõbralik mees hakkas lohutust ja seltsi otsima alkoholist. Ta viibis veel enne jõulupühi Eesti Majas puutudes kokku endise Saksamaa laagrikaaslasega, kuid oli siis väga hooletusse jäänud välimusega.

L. Selberg on sündinud Saaremaal. Ta võttis osa viimasest sõjast, saades raskesti käest haavata, nii et ta ei saanud raskemat tööd teha. Kui isa oli aktiivne T. E. Meeskoori liige, viibis poeg ka tihti kontsertidel, kuid pärast jäid needki käigud ära. Ta ei leidnud ka vastassugupoolelt seltsilist, jäädes vallaliseks.

Õp. T. Nõmmik mattis ta möödunud esmaspäeval paari naabri ja endise tööknaslase juuresolekul. Samal ajal aga ütleb õp. T. Nõmmik, et üksikult elavaid inimesi peaksid nende tuttavad vahete-vahel külastama ja nendega kontakti vähemalt telefoni teel pidama. Teinekord võiks see hädasolijaid ja üksindust tundjaid aidata.

Hõbemedal eesti filmile

Austrias toimunud Ülemaailmsel Filmiamatööride Liidu võistlusel sai hõbemedali eestlaste J. Varuse ja H. Klaose film „Et kivid ei nutaks". Filmilé anti veel Portugali Filmiamatööride Assotsiatsiooni eriauhind. Ungaris peetud võistlusel anti auhind Eesti Maaparandusprojekti amatööride K. Klooreni ja U. Kuke ekraaniloole kunstnik Heinrich Valgust.

Uus ettepanek Kanada põhiseaduse muutmiseks

OTTAWA — Kanada peaminister Pierre Trudeau saatis kõigile Kanada provintside peaministritele välja kirjad, milles ta tegi uue ettepaneku Kanada põhiseaduse Inglismaalt Ottawasse toomiseks. Valitsuse ringkondadest antud informatsiooni kohaselt oleneb nüüd Quebeci provintsist, kas keskvalitsus saab hakata provintsivalitsustega arutama võimujaotuse küsimusi või tuleb sellega veelgi oodata 10—15 aastat. Trudeau ettepanek provintside peaministritele sisaldab kaks varianti. Esimese variand kohaselt tuleks põhiseadus varem Victorias kokkulepitud vormeli alusel Kanadasse tuua ja siin muuta ning teise variandi alusel tuleks kohe alustada põhiseaduse muutmise ja võimu jaotamise küsimuste arutamist ning nende arutluste raamides jõuda ka kokkuleppele põhiseaduse Inglismaalt Ottawasse toomiseks.

Soomepoistele

Soomepoiste Klubi Torontos korraldab oma endise rügemendi JR 200 33. aastapäevapeo laupäeval, 12. veebr. Eesti Maja suures saalis eelmistest aastatest omases vormis. Juhatus ootab kõigi relvavendade, nende abikaasade ja sõprade küllatulekut. Kuna toitlustaja vajab osavõtjate arvu oma et'evalmistustöödeks, siis palub ju atus hiljemalt 10. veebr., et osavõtjad varuksid oma pääsmed õigeaegselt, kuna need peoõhtul müügile ei tule. Informatsioon ja t"imised: E. Tigane, tel. 489-8564 a A. Tamm, tel. 484-8399.

Eesti muusikat Austrias

Oktoobris esines Viinis ja Villachis Austrias Moskva Kammerorkester, kes muude teoste kõrval esitas ka Jaan Räätsa viiulikontserdi (1963). Ajalehe „Volksstimme" kultuuriküljel märgib kriitik, et „Jaan Rääts, 1932. a. Tartus sündinud tänapäeva nõukogude helilooja, on sümfooniate ja filmimuusika kõrval loonud muu hulgas ka väga rütmilise ja tunderikka kontserdi viiulile, keelpilliorkestrile ja klaverile. See värvikas hektilisest rütmist kantud teos, mis esitab dünaamikas teatud raskusi, kanti ette suveräänse maneeriga."

Rootsi teenistuja haigeim

Rootsi tööandjate ühing (SAF) on andnud välja broshüüri „Frånvaron drabbar alla" (Puudumine kahjustab kõiki), milles analüüsitakse töökohtadel esinevat haiguse tõttu töölt puudumise probleeme. Praegu on keskmine töölt puudumine töötaja kohta aastas 24 päeva — u. 10% kogu tööajast. Kümnest töötajast on niisiis alati üks haiguse tõttu kodus. Töölt puudumise protsent on viimaste aastate jooksul kiiresti kasvanud — 4 aastaga 20% võrra.

Silmapaistev on asjaolu, et kõige suurem osa töölt puudumisi on lühiealised (päev-paar) ja töölt puudujad on noored. Vastupidine oleks ju normaalsem, kuna vanemate inimeste tervis on harilikult halvem. Maailmastatistikas juhib puudumise alal Rootsi.

Austraalias, USA-s ja Jaapanis on töölt puudumise protsent ainult 5 Rootsi 10 vastu.

SAF küsib, mis on taolise töölt puudumise põhjuseks. Leitakse, et põhjused on ühiskondlikud (Rootsi on ju töökohtade mugavuse ja tervislikkuse suhtes esimesi maailmas). Need olenevad suhtumisest töösse ja muidugi ka sellest, et töötaja töölt puudumise puhul praeguse haigekassa tasusüsteemi tõttu majanduslikult peagu sugugi ei kaota.

Töölt puudumine mõjutab mitmeti ühiskonda.

Käitis või asutus kaotab tööpäevapanuse, inimesi tuleb ümber organiseerida, et tööprotsess saaks jätkuda — mis toob esile vilumatuid asendajaid. Haigekassa kulud kasvavad.

Haigekassakulud aastas (kaasaarvatud muidugi tõsiste haiguste puhul makstud toetused) on Rootsis ligi 10 miljardit krooni (ca 2,5 miljardit dollarit) — sama palju kui põhikoolide ja gümnaasiumite ülalpidamise kulud.

VABA EESTLANE

kaks korda nädalas

Maksab Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
Aastas	$28.—	$30.—
Poolaastas	$14.50	$15.50
Veerandaastas	$ 8.—	$ 8.50

KIRIPOSTIGA

Kanadas:		USA-s:
Aastas	$46.—	$51.—
Poolaastas	$23.50	$26.—
Veerandaastas	$12.50	$14.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $60.—, poolaastas $30.50, veerandaastas $15.50

Aadressi muudatus 30 centi. Üksiknumbri hind 35 senti.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või posti rahakaart kirjutada **Free Estonian Publishers nimele.**

Tellimine saata:

VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont.
M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „ "
197 . Tellimise katteks lisan $ siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi .....

Aadress .....

(Järg lk. 3)

KALLIST TÄDI JA SUGULAST

MARIA RÜÜTELMANN'i

mälestavad

E. MERELAID perekonnaga
K. SAARNA perekonnaga
A. SAARNA perekonnaga
A. RÜÜTELMANN

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud

MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 106 aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.

467 Sherbourne St, Toronto 5, Ont.
Telefon 924-1408

Boris Kaasik

IN MEMORIAM

Kallis Boris!

Nii paljust oleks olnud Sinuga veel kõnelda, mitmes asjas nõu küsida, teinekord naljatada ja südamest naerda. Meie jutud aga katkesid järsku, naljad haihtusid, naerud helisevad mälestusliku hellusega laotuses ja ma kõnelen Sinuga nüüd üksinda üle meid lahutava igaviku.

Minuga koos ajavad Sinuga juttu Sinu arvukad kaaslased eesti ohvitseride perest, kaasvõitlejad ja relvavennad Eesti Võitlejate Ühingust ja paljud, paljud sõbrad, kelledele oli Looja andnud võimaluse jagada Sinuga unustamatuid päevi või hetki elu mitmesugustel radadel.

Miks on see alati nii, et alles siis, kui kellegi järel on uks jäädavalt sulgunud, sa tunnetad nii valusa selgusega, kui palju jäi mõtteid avaldamata ja teinekord tänusõnu ütlemata. Need sõnad nagu oleksid ununenud siis kui Sa olid meie keskel.

Kas leian ma praegugi õigeid sõnu, et väljendada mõtteid, mida olen kandnud oma hinges palju aastaid ja mis kuuluvad ainuüksi Sinule.

Tänapäeva külluslikus maailmas oleme harjunud tihti ainult saama — andma oleme aga üsna kitsid. Sina, kallis Boris, polnud aga saaja, vaid andja. Nii paljud meist on kogenud Sinu jäägitut abivalmidust, millele tihti nagu polnudki piiri. Tulid sõbrad lähedalt või kaugelt — ikka oli Sinu kodu avatud ja Su käsi välja sirutatud siiraks, sõbralikuks tervituseks ja vajaduse korral ühel või teisel kujul abi pakkumiseks.

Sageli on nii, et kõnnime inimestega aastaid kõrvuti ja meie vahel on siiski nagu mingi lahutav müür, mille ületamine tundub võimatuna. Sinu elurõõmus ja südamlik isiksus lammutas taolise müüri mõne hetke jooksul ja paljudel meist, Sind esmakordselt kohates, oli peatselt tunne, nagu oleksime Sind tundnud juba pikka, pikka aega.

Sinu siin olles jäid tänusõnad Sulle ütlemata, ent küllap Sa nägid meid oma unistuste saartelt. Nägid sõpradest tulvil kirikut, nägid kaunite lillede merd altariesisel, kuulsid õpetaja troostisõnu, kunstnike leinaviise ja sõprade järelhüüdeid. Nägid lõputut saatjaterivi mis viimaks jõudis mööda säravasse lumme mattunud kalmisturadu Sinu uue kodu väravasse.

Küllap selgus Sulle siis, mis Sinu kaotus meile tähendas.

Meie, Sinu sõbrad, palume Loojat, et Sinu abikaasa ja omaksete valu muutuks ajapikku helgete mälestuste pärlikeeks, mille iga lüli sätendab ja hellitavalt soojendab nende eelseisvaid päevi.

Sinu sõpruse, aususe ja südamlikkuse tasuks oli meil Sulle anda ainult kolm peotäit mulda ja hinge ängistavat valu.

Ent kui Sa meie silmist vajusid Sind katva rooside liniku all jäi meile teadmine, et see polnud mitte jäädav lahkumine vaid kunagine jällenägemine igaviku radadel.

Kõigi Sinu sõprade nimel

EDGAR KINK

Leerinoorte ja vanemate päev

Pühapäeval, 16. jaan. toimus Peetri kirikus leerinoorte ja vanemate päev erilise jumalateenistusega ja sellele järgneva koosviibimisega kiriku alumises saalis. Kirikus pidas õp. O. Puhm päevakohase jutluse, rääkides usust, lootusest ja armastusest ning sidus seda leeriõpetusega. Muusikalises osas oli kaastegev vaimulik klarneti ja flöödi ansambel.

All saalis kõneles Asta Luik positiivsest usust ja esinesid leerilapsed. Sõnavõtt oli ka leerinoorte juhatuse esimehelt Allan Seimilt. Tänavu on 63 leeriõpilast.

Diplomaatkond vastuvõttudel

Seoses uue presidendi James E. Carteri ametisse-vannutamisega toimus kolmapäeval, 19. jaanuaril suur vastuvõtt diplomaatkonnale asepresident W. Mondale poolt. Sellest võttis osa ka E.V. esindaja Ernst Jaakson. Sellele vastuvõtule järgnes neljapäeval traditsiooniline suure pidulikkusega uue presidendi J. E. Carteri vandetõotuse andmine, kuhu samuti oli kutsutud diplomaatkond.

Riikide esinduste juhtidel olid tribüünil erikohad, presidendi vahetus läheduses. Nende abikaasadel olid istekohad presidendi tribüüni ees.

Kas eestlus on takistuseks abiellumisel?

Prof. T. Parmingu loeng eestlaste tundeelust

Esimeseks tänavuseks loenguks Tartu Instituudis, seekord koos Metsaülikooliga, oli sotsioloogia professori T. Parmingu ettekanne „Intiimsus, armastus, erootika ja sugupoolte rollid eesti kultuuris". Tartu College'i saalis oli ligi 100 kuulajat, kes ilmse huviga jälgisid ja kaasaelasid värvikale ettekandele.

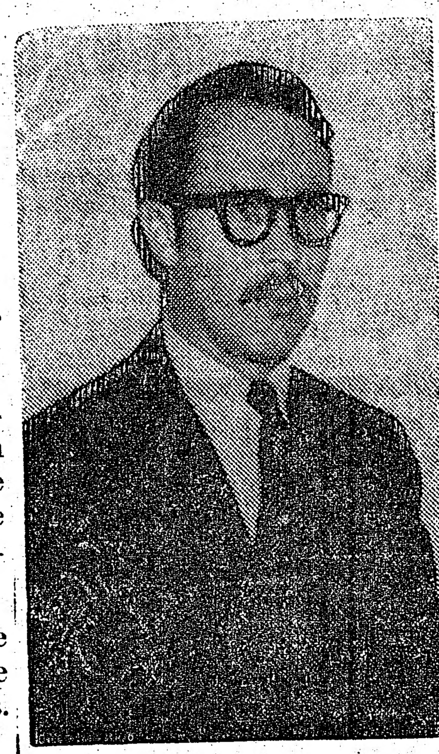

TÕNU PARMING

Õhtu avas dr. V. Soots tutvustades lühidalt prof. T. Parmingut, kes on varem olnud MÜ lektoriks ja kes töötab praegu sotsioloogia professorina Marylandi ülikoolis olles samaaegselt sekretäriks Eesti Teaduslikus Ühingus Ameerikas. Ta on töötanud Ameerika eestlaste ajaloo uurimisel ja koos J. Pennariga avaldanud sellekohase töö.

Prof. T. Parming ütles, et esitamisele tulevat ainet pole varem käsitletud ja probleem on natuke keeruline kuna tegeleb noorte vastassooga läbikäimist P.-Ameerikas.

See puudutab sellega abielude sõlmimist, pigem küll nende puudumist eesti noorte hulgas.

Ta täpsustas kõigepealt terminoloogilisi mõisteid kus intiimsus on lähedasim sõprus; armastus teatud õrnus nii vaimses kui ka füüsilises mõistes; erootika pole mitte pornograafia, vaid sugupoolte vaheline armastus. Loengu aluseks on sugupoolte roll, mis on otsene vaste ingliskeelsele mõistele „sex-roll", mis esineb küll soome keeles, aga puudub eesti keeles.

Ta andis oma loengule tagapõhja sellega, et 7—8 a. tagasi uuris ta USA idarannikul kakskeelsust ja leidis, et vastassoost eesti noored ei käinud teineteisega väljas, küll aga vastassoost muulastega. Uurides selle põhjust, leidis ta, et eesti noored ei suhtunud üksteisesse intiimselt, sest et vastaspool oli ju eestlane.

Paar aastat tagasi rääkis ta ühe eesti noormehega ja küsis, kas ta käib ka eesti tüdrukutega väljas. See tekitas küsitavas segadust. Vestlusel selgus, et eesti tüdrukuga väljas olles, ei rääkinud noormees neist asjust, mis ta rääkis võõrastega ja noormehel tekkis lõpuks küsimus, kas on võimalik olla hingeliselt intiimne ka eestlastega? Talle näis see mõte absurdne, et eesti tüdrukuga võiks olla intiimsemaid suhteid.

Eesti ühiskonnas aktiivselt tegutsenud eesti noored ei suhtu normaalselt vastassoost isikuisse nagu nad teevad seda muulastega.

See tingib segaabielude tekke, kuigi segaabielud pole iseenesest negatiivne nähe, sest inimene elab ju sellega, kes talle meeldib.

Eelmainitu tagajärjel selgub, et oleme teinud eestluse pühaks asjaks. Meie ühiskonnarake ja kultuur ei võimalda vahekordi teiste eesti noortega. Eraldamine on juba sisse ehitatud. Selletõttu eesti noorte suguroll eraldub teistesse rahvustesse kuuluvate sugurollidest. Mõisteline eraldatus võib nii ulatuslik olla, et noor näeb eestlast erineva inimesena.

Vaadeldes eesti ühiskonnaraket ja kultuuri mõju sugurollidele ütles referent, et kõik rollid on õpitavad ja õpetatavad, kusjuures õppimisel tuleb tähelepanu osutuda kolmele aspektile: 1) meediale (ajakirjandus, televisioon, raadio); 2) otseselt kultuurile (kõige rohkem kirjanduses, alates juba kooliõpikuis, enamuses aga ilukirjanduses) ja 3) eeskuju perekonnas isa, ema ja teiste täiskasvanute kaudu.

Eesti kirjanduses leiduvad armastusavaldused: 1) suur armastus isamaa vastu; 2) armastus vabaduse vastu (näit. peategelased A. Viirlaidi romaanis „Ristideta hauad"); 3) armastus maa vastu (B. Kangro metafüüsiline samastumine mullaga); 4) armastus struktuuri vastu (A. Ranniti luuletus „Joon"); 5) armastus relvade vastu (A. Kork „Relvalood"); 6) armastus kasarmuelu vastu (P. Lindsaare „Õrn armastus"); 7) homoseksuaalne armastus (M. Jukkumi luuletus „Õnn") ja 8) absurdsed armastusnäited sotsialistlikust realismist (silmad kui õlitatud kuullaagrid, armastus traktori vastu jm.).

Kuid meie sõjajärgses kirjanduses puudub armastus noorte vahel, puudub sugurollide vastaspoolte suhtumine.

Ta tõi näiteid eesti erootikast kirjanduses (A. Lannese, I. Grünthali, U. Karuksi, A. Viirlaidi ja E. Toona loomingus) leides, et neis pole siiski saavutatud hinnatavaid tulemusi. E. Toona peategelane oleks seda peaaegu saavutanud, aga takistuseks oli, et ta oli eestlane.

Kirjandus tugevndab põlvest põlve edasiantavaid suhteid, kannab edasi neid kultuurinähteid, mida vanemad noortele rollimudelitena edasi annavad.

Küsimusele, mis meile annab eesti kodu ja ühiskond, leidis referent, et põhjamaalased on armastusavaldusis kinnised, nad avaldavad vähe oma tundeid vastaspoolte vastu. Eesti perekonnas ei käsitleta noorte suguelu asju. Eesti koolis puudub sugurolli osa. See tingib, et ümbritseva ühiskonna sugurollid ei kattu eesti omadega. Puudub vastav kasvatus meie ühiskonnas. Eesti ühiskond ootab, et vanemskaudid ja gaidid abielluksid, aga oma pikaajalise tegevuse kestel ei tohi nad näidata õrnust vastassugupoolte vastu.

Selle asemel õpetatakse, et oleme kõik üks suur eesti pere, kus ei ole aga õrnu vahekordi vastassugupoolsete isikutega, sest oleme kõik õed ja vennad.

See on Põhja-Euroopa ühiskond, kus rollimudelid on teistsugused kui siin mandril ja põhjustavad eriühiskonnas rollide konflikti. Suur osa meie seltskondlikust tegevusest seisneb suuremais gruppides, kus on maksvad eelpoolnimetatud vahekorrad.

Kui aga küsida, kuidas kujutab noor ette eestlast, siis üks peamine eesti rollinäitaja on, et eestlane joob ja et eriti noorte juures õrnus puudub. See puudub ka eesti naisrollides, väljaarvatud ainult emadepäeval, kus emasid tänatakse hoolitsemise ja kasvatamise eest. Eestlase rollimudel tähendab meeste juures joomist ja see on tavaline nähe. Üheski rahvusgrupis ei pakuta majja tulnud külalisele nii kiiresti alkohoolseid jooke kui eestlaste kodudes. Eesti akadeemilistes organisatsioonides on joomisele pandud kasvatuslik ülesanne. Meie tegevus on rajatud organiseeritud gruppidele, aga intiimsuse tulek gruppidesse on võimatu, sest intiimsus nõuab privaatsust ja vastupidi kahe inimese intiimsus rikub grupielu. Liigne intiimsus naiste juures kahjustab aga nende mainet.

Meie gruppide tegevus pole suunatud muule kui eesti asjadele, kusjuures inimelu jääb kõrvale.

Tekib isegi küsimus, kas eestlane võib olla ka selline inimene, kes ei tegele ainult eesti asjadega?

Kõigile vaatamata on meie eestlaste vahel intiimseid vahekordi, mõned isegi abielluvad. Kuid on märgata, et need sõlmitakse äärmiselt noorelt, kuna vananedes see väheneb. Vananedes suureneb ka rollikonflikt. Üks pool on kasvanud teisest eemale, üksteisega läbikäimine peab minema muudele alustele.

Teinekord abiellutakse siis kui üks abielupool pole üldse läbi käinud eestlastega.

Esitades küsimuse, kas oleks võimalusi olukorra parandamiseks, vastas ta, et eestlus on meie identsusele tähtis, andes meile kuuluvustunde massinimeste hulgas. Eestlus on väärt asi oma rollimudelitega ja struktuuriga. Eesti meesorganisatsioonid aga võiks joomise asemel teha midagi muud ja nende liikmed võiksid käia väljas eesti tüdrukutega ja loobuksid rääkimast ainult eesti asjadest. Joomise üldine pidurdamine on kõikjal eestlaste probleemiks, sest see blokeerib ka abielus suguelu, toob pahandusi ja purustab abielusid. Kui olukord ei parane ja kui laste arv ei suurene, siis kaob eesti rahvas, sest ka kodumaal on abiellumine muutunud väga tagasihoidlikuks. Võibolla tuleks sisse seada sundabielud eesti rahvaarvu suurendamiseks?

Järgnevas diskussioonis võtsid täiendavalt sõna J. Saarniit, R. Kreem, H. Sillaste, H. Lepni, O. Müllerbeck jt., puudutades kirjanduslikke, sotsioloogilisi ja keelelisi aspekte. Neile vastas prof. T. Parming, et joomine on üldine põhjamaade probleem ja

et eesti ühiskonnas on peale kiriku armulauaveini joomise eesti meesüliõpilaste organisatsioonid need, kus seda arendatakse.

Lõpuks A. Raudsepp leidis siiski, et pärast muulasi tullakse eesti tüdruku juurde ja leitakse, et see on hea abiellumiseks.

Dr. V. Soots tänas külalist huvitava ettekande eest ja jäädi veel kohvitasside juures aktuaalseid mõtteid edasi arutama.

● New Yorgi Eesti Seenioride Keskuse lõbus ja hoogne mardipäeva pühitsemine toimus 9. novembril Eesti Maja suures saalis. Ruum oli tulvil — üle saja inimese. Ettekannete osas Leida Paomees kandis ette O. Lutsu „Kevadest" lõbusaid lugusid, samuti lõbustas osavõtjaid Jaan Kuuse oma humooririkka ettelugemisega. L. Vahter täiendas meeleolu klaveripaladega ja kõigele punkti pani Helmi Lepsoni „Luuatants" lauluga. Meeleolu oli ülev ja rõõmsas jutuvadas nauditi mardihane (kana). Ei puudunud ka kokteel ja kohvi maitsevate saiadega.

Eik Järvist Toronto suurlehes

Möödunud laupäevane 22. jaan. „The Toronto Star" avaldas pikema jutuajamise Torontos asuva haruldaste veinide äri mänedzheri Eik Järviga. Viimane seletab, et sel ainulaadsel äril Torontos on isegi ostjaid, kes tulevad Montrealist siia vähesaadavate veinide ostmiseks. Äris on saadaval kuni 400 erisorti ja E. Järvi ütleb, et tema arvates see on parim väljavalik, mis on maailmas ühe katuse all.

E. Järvi annab loetelu äris saadavaist parimaist ostudest ja kallimaist sortidest, öeldes, et mõnikord haruldane vein ei tähenda veel, et see peaks olema kallis. Küll on äris paljugi sellist, mis on hinnalised. Rääkides veinide hoidmisest ja uuesti maitsemisest antakse lõpuks ka E. Järvi treeningukäik Shveitsis, mis on andnud tema teadmistele suure hinnangu Euroopas, kuhu lisanduvad seitsme keele oskus ja kogemused omal alal.

Hiidlaste Seltsi peakoosolek

Pühapäeval, 6. veebruaril 1977 kell 3 p.l. peab Hiidlaste Selts Toronto Eesti Maja väikeses saalis oma kolmandat peakoosolekut. Astudes kolmanda peakoosolekuga kolmandasse tegevusaastasse ja eriti seetõttu, et sel peakoosolekul valitakse seltsile uus juhatus, on põhjust lühikeks tagasivaateks.

Selts asutati novembris 1974 ja esimene peakoosolek märtsis 1975 kinnitas praeguse juhatuse ametisse. Samal peakoosolekul võeti vastu ka seltsi põhikiri, embleemid ja muud. Põhikirja alusel valitakse seltsile juhatus iga kahe aasta järele. Ja põhikirja kohaselt on ka peakoosoleku kutsed väljasaadetud kõigile seltsi liikmeile, kelle aadressid ja täielikud andmed lubasid seda teha.

Seltsi tegevus koosneb põhiliselt kahest kokkutulekust aastas — jaanitulest ja mardipeost. Kuid on peetud ka teisi kokkutulekuid, alates tutvumisõhtuga, noorteõhtu, ülemaailmne hiidlaste kokkutulek Baltimore'is ESTO '76 raames ja Soelapidu koos Saarlaste Ühinguga, mille puhastulu kingiti Eesti Majale. Seltsil on ka oma ajakiri „Hiiu", mis ilmub jaanipäevaks ja mardipäevaks. Viimane „Hiiu" nr. 3, mis tehnilistel põhjustel hilines mardipeoks, on tellijaile väljasaadetud ja on müügil ka peakoosolekul. Samuti on müügil ka Hiiumaa kaart. Peakoosolekul on välja pandud ka seltsi kroonikaraamat ja muud seltsi tegevusest.

Seltsi juhatus ootab liikmeskonna aktiivset osavõttu peakoosolekust ja ütleb kõigile teretulemast.

CBS loobus olümpiamängude televisioonisaadetest

NEW YORK — Ühendriikide suur televisiooni saatevõrk CBS (Columbia Broadcasting System) tegi teatavaks, et ta ei kandideeri Moskva olümpiamängude televisioonisaadetele individuaalselt ega koos teiste saatejaamadega. CBS juhatus mainib, et Moskva olümpiamängude edasandmisega televisioonis on nii palju ettenägematuid probleeme, et saatevõrk pidas vajalikuks üritusest loobuda.

Diplomaatkond jättis jumalaga Kissingeriga

Lahkuvat välisministrit dr. H. Kissingeri saatis USA-s akrediteeritud diplomaatkond ära tema auks korraldatud einega, mis aset leidis Pan-American Unioni uues hoones 13. jaanuaril. Sellest võttis osa kogu diplomaatkond, nende seas ka Eesti Vabariigi esindaja USA-s Ernst Jaakson.

Koosviibimisel, mis toimus enne ja pärast einet, oli saadikutel võimalusi omavahelisteks kõnelusteks. E. Jaaksonil oli seal kõnelusi Saksa suursaadikuga, rahvusliku Hiina saadikuga j.t. Kohal viibisid ka Läti ja Leedu vabariikide esindajad.

● Matti Pikner on nimetatud Rootsis Förenade Fabriksverkeni palgaläbirääkimiste osakonna juhatajaks. Pikner oli senini plekksepatöösturite keskorganisatsiooni Plåtslageriernas Riksförbundi teenistuses.

Esto Christian Tours

ODAVAHINNALINE EESTLASTE GRUPI-REIS LÕUNA-AMEERIKASSE

16.—30. märtsini

Kiirustage, veel on võimalik ennast registreerida:
Rev. K. Raid, Box 56 Stn J, Toronto, Ont. M4J 4X8
Tel. 416/961-8391

JÄRGMINE EESTLASTE TURISMIREIS PIIBLIMAADELE
22 päeva külastusi piiblilikes ja ajaloolistes paikades Pühal Maal, Türgimaal ja Ateenas.
9. MAIST KUNI 31. MAINI 1977. a.

Reisikava on koostanud pastor H. Rüdmik (tema 12. reis Pühale Maale). Paarsada eestlast on juba osa võtnud neist turismireisidest. Reis haarab endasse 180. ajaloolise paiga külastuse. Selgitused eesti keeles, parimad 1. kl. hotellid. Esmakordselt kavasse võetud Negevi ja Siinai kõrbe külastamine, 2 ööd Punase Mere kaldal Supelusvõimalused Vahemeres, Punases Meres, Galilea järves, Jordanis ja Surnumeres (2. päeval). Kõige täiuslikum reisikava, mis siiski ei ole väsitav. Õhujahutusega moodsad bussid iga päev meie käsutuses. Väljalend Toronto — New York — Montreal. Informatsiooniks palume kirjutada: EVANGELICAL BIBLE LANDS TOUR, c/o Rev. H. Rüdmik. P.O. Box 234. Station "U". Toronto 18. Ontario. M8Z 5P1. Saadame teile täieliku reisikava.

Ennustatakse uusi maaväringuid Eesti piirkonnas

HELSINGI — Nõukogude Liidu geoloogilise instituudi juhataja Mihail Sadovski ütleb, et maaväringud on võimalikud edaspidigi N. Liidu loodeosas.

„Izvestija's" avaldatud kirjutises akadeemik Sadovski tõdeb, et oktoobri lõpul Soome lahes juhtunud maaväring kohustab selle ala lähemale uurimisele. Soome lahe alal on registreeritud selleladilisi maaväringuid ka varem.

Sadovski kirjutab, et Skandinaavia maapind tõuseb vähehaaval viimasest jääajast alates. 10.000—12.000 aastat tagasi alanud kerkimine on olnud nii kiire kui ka aeglase iseloomuga. Oktoobrikuul toimunud maaväring Eesti juures võib olla seoses just selle liikumisega.

Sadovski poolt esitatud mõtted on tuttavad ka Helsingi Ülikooli seismoloogia asutuses, sest ka seal arvati varajasemad maaväringud johtuvat maa kerkimisest. Äsjaste maaväringute sünniga ühendatakse ka laiemad merepõhja liikumised. Näiteks pole Soomes maa värinaid Pohjamaal, kus maa tõuseb kiiremini.

Soome seismoloog Urmas Luos, to arvab, et maaväringud Lõuna-Soomes pole suurenenud. Käesoleval sajandil on maa Soomes värisenud mõnel juhul palju tugevamini kui möödunud oktoobris.

Surve Tshehhoslovakkias suureneb

PRAHA — Tshehhoslovakkia kommunistlik partei on suurendanud oma kampaaniat tshehhi dissidentide vastu, kes saatsid hiljuti 300 allkirjaga varustatud läkituse lääremaailma, nõudes põhiliste inimõiguste kehtestamist Tshehhoslovakkias. Tshehhi välisministeeriumis anti lääneriikide ajalehtede esindajatele pressikonverents, kus välisministeeriumi esindajad kinnitasid, et inimõiguste manifesti väljasaatjad on kontr-revolutsionäärid ja sionistid. Ministeeriumi esindaja Antonin Cerny nentis, et manifesti koostajateks olid näitekirjanik Vaclav Havel, filosoof Jan Patocky ja endine välisminister Jiri Hajek. Huvitaval kombel on peaaegu kõik rezhiimivastase liikumise jõud kommunistliku partei liikmed, kelledest terve rida on Tshehhis olnud juhtivad tegelased.

Suur teene terroristidele

WASHINGTON — Ameerika Ühendriikides mainitakse, et Prantsusmaa otsus rahvusvahelise terroristi Abu Daoud'i vabastamiseks oli moraalselt suur eksisamm ning meelitab palestiina terroriste uutele aktsioonidele. Terroristidele jääb mulje, et nad pääsevad vaatamata oma mõrvadele ja küüditamistele karistamatult. 1973. aastast alates tehtud kokkuvõtted kinnitavad, et 80 protsenti terroristidest on pääsenud vangistamisest ning nende nõudmistele on 50 protsendi ulatuses vastu tuldud.

Moskva lükkas tagasi kümme ettepanekut

WASHINGTON — Ühendriikide valitsus on teinud möödunud aasta oktoobrikuust saadik N. Liidule kümme uut erinevat ettepanekut tuumarelvade piiramise kokkuleppe saavutamiseks. N. Liit on kõik need ettepanekud tagasi lükanud, olles nähtavasti arvamisel, et tal on kergem kokkuleppeid saavutada Carteri administratsiooniga.

Mondale lubab NATO-le suuremat abi

BRÜSSEL — Euroopas ringsõidul viibiv Ühendriikide asepresident Walter Mondale mainis Brüsselis NATO riikide ministritele peetud kõnes, et Ühendriigid on valmis andma NATO riikide relvastuse tõhustamiseks senisest suuremaid summasid kui ka teised riigid on valmis oma panust tõhustama. Ajakirjanikud pärisid hiljem asepresidendilt, kas Ühendriikidel on kavas oma sõjajõudude arvu suurendamine Euroopas, millele Mondale vastas, et seda küsimust ei ole veel arutatud.

Noorte laulupäev Torontos

Esinevad kuus koori ja seitse koorijuhti

12. veebruaril leiab Torontos aset muusikaline sündmus, mis tohiks kujuneda huvipakkuvaks laialdastele hulkadele. Selleks on noorte laulupäev, mis korraldatuna Eesti Kunstide Keskuse poolt viiakse läbi St. Lawrence Centre'i nägusas kontsertsaalis.

Kui küsida, kust noorte laulupäeva mõte alguse sai, siis on sellele järsku raske vastust leida. Torontos ja selle lähikonnas on juba mõnda aega tegutsenud mitu koori, mis hõlmavad nooremat generatsiooni. Hiljuti kerkis nende kõrvale Esto-Atlantis New Yorgis, mis torontolastele hästi tuntud helikunstniku Maaja Duesbergi juhtimisel kiiresti saavutas populaarsuse, mis kanadapoolsed muusikasõbrad pani kõrvu kikitama. Ei võtnud kaua aega, kui hakkasid ringi käima sosinad ja valjemahääisedki kõnelused: toome selle koori Torontosse. Sellele järgnesid loomulikult kõhklevamad hääled: kes toob? millal? kes kannab kulud?

Ja nii see kestis, kuni Stella Kerson kogu ettevõtte Eesti Kunstide Keskuse kaitsva tiiva alla võttis.

Vahepeal oli aga küllakutsumise idee juba jõudnud võtta laulupäeva mõõtmed, sest Toronto noorus ei tahtnud kuidagi lubada, et Esto-Atlantis üksi meie loorberipõõsad lehtedest puhtaks riisuks.

Laulupäev on suur sõna ja selle väljaütlemine nõuab suurt julgust. Et seda julgust saada, oli vaja garantii andjaid laulukooride ja nende kunstiliste juhtide näol. Olgu need garantii andjad siinkohal lugeja silma ette ritta seatud: Esto-Atlantis — Maaja Duesberg-Roos ja Erik Veski, Hamiltoni Helletajad — Olaf Kopvillem, Peetri koguduse noortekoor „Lootus" — Katrin Kuuskne-Veski, Vana-Andrese koguduse noortekoor — Jaak Kivik, Toronto Vanemgaidide Koor — Gunnar Mitt ja Segakoor „Leelo" — Eerik Purje.

Kuus koori ja seitse koorijuhti, kes kõik laulupäeva üldjuhtidena „kätt proovivad".

Kui keegi nüüd arvab, et see uhke nimede loetelu kõik tõkked laurajalt otseteed minema pühib, see heitku korraks pilk kulisside taha ja vaadaku, milliseid toredaid uperpalle elu on just enne laulupäeva eelõhtut teha jõudnud. Kõigepealt tüdines Olaf Kopvillem oma muusikalisest kahepaiksusest ja otsustas Hamiltoni kasuks, pärandades Toronto Vanemgaidide Koori Gunnar Mitt'ile. Seejärele leidis Esto-Atlantise koorijuht Maaja Duesberg, et on aeg nime muuta ja läks Aarand Roosile mehele. Abikoorijuht Erik Veski tundis endas kohe järeletegemise kohustust ja pani oma südame Katrin Kuuskne jalgade ette maha. Kui veel lisata, et „Leelo" abiesimees Marta Kivik on eraelus Vana-Andrese koorijuhi Jaak Kiviku otsene „ülemus", siis on pilt täielik.

Kogu eelnenud naljatoonis puhutud jutt tohiks tõsisena kavatsetud artiklis olla õigustatud sellega, et näidata, milliseid raskusi kooridel laulupäeva ettevalmistusel ületada on tulnud.

Koorijuhtide vahetus mõjub koori hingeelule alati häirivalt ja lööb töö stabiilsuse mõneks ajaks kõikuma.

Laulupäeva juurde tagasi tulles tuleks tähendada, et kogu esimene osa on külaliskooride kanda, kelleks on Esto-Atlantis ja Hamiltoni Helletajad. Neid mõlemaid loodame veel enne laulupäeva lugejaile lähemalt tutvustada. Päris laulupäevaks kujuneb teine osa, kus esinevad ühendnaiskoor ja ühendsegakoor.

Põliseist laulupäevade traditsioonidest on püütud kinni pidada nii palju kui võimalik.

Kava on loomulikult eestipärane ja laulu kvaliteediga võivad kõik laulupeo külalised isiklikult tutvuneda.

EERIK PURJE

Balti Õhtu Ottawas 9. märtsil

EKN võtab osa rahvusvahelisest vabaduse rally'st

Eestlaste Kesknõukogu Kanadas juhatuse koosolekul olid arutusel lähema tegevuskava küsimused. EKN traditsiooniline väliskülaliste vastuvõtt korraldatakse Eesti Majas reedel, 25. veebruaril kell 8 õ. ja alustatakse selleks vajalikke eeltöid. Vastuvõtul on päevakohased sõnavõtud ja esitatakse mõningaid ettekandeid.

Järjekordne „Sõnasild kodumaale" korraldatakse rahvuskultuuri komisjoni poolt pühapäeval, 6. märtsil kell 3 p.l. Kavasse tuleb mitmesuguseid sõnalisi ja muusikalisi ettekandeid. Kava üksikasjad on selgitamisel.

Balti õhtu Ottawas toimub käesoleval aastal kesknädalal, 9. märtsil. Õhtu asjas on Balti Liit Ottawas juba võtnud parlamendiliikmetega kontakte ja on loota, et sellest Balti õhtust, mis on arvult viies, parlamendiliikmeid võtab osa suuremal arvul. Tänavusel Balti õhtul on kõneleja ja teadustaja eestlaste poolt, kuna lätlased ja leedulased täidavad muusikalise kava.

Kõnelejaks Balti õhtul on EKN abiesimees ja väliskomisjoni esimees Laas Leivat ja teadustajaks EKN juhatuse liige Enn Kiilaspea.

Balti õhtule sõidab Torontost arvukalt eesti, läti ja leedu keskorganisatsioonide esindajaid.

EKN juhatus otsustas osa võtta 5. veebruaril Torontos toimuvast rahvusvahelisest rally'st maailma vabaduse heaks. Kokkutulek korraldatakse sellekohase rahvusvahelise komitee poolt ja selle üheks juhtmõtteks on vabaduse nõue kõikidele rahvastele. Peakõnelejaks on prof. Bilanuik Toronto ülikooli St. Michaeli kolledzhist.

Kokkutulekul esinevad lühemate sõnavõttudega mitmete maade ja rahvaste esindajad.

Esitatakse ettekandeid ja võetakse vastu resolutsioon. Rally toimub laupäeval, 5. veebruaril kell 1.30—5 p.l Holiday Inn'is, 89 Chestnut St. (Toronto Raekoja taga). Tasuta pääsmed kokkutulekule on tellitavad telefonil 923-6212.

Võib olla Teie ei ole veel saanud või tagastanud EESTI KUNSTIDE KESKUSE Eesti kunstipärandi registreerimise lehte, siis palume seda küsida ja tagastada: EKK, 86 Ellis Park Rd. Toronto, Ont. M6S 2V5 Tel. 766-0203

VINEERID

Üle 70 erineva sordi kohapealseid, haruldasi ja eksootilisi vineere.
PLYWOOD & HARDBOARD saetakse teie soovikohaselt
ULMIA puutööriistad, tööpingid & Contact cement, tiikpuu-õli, „water stains", äärekaunistused, inlay, marketrii tarbed.

THE PLYWOOD SHOP
142 Davenport Rd. (tagahoovis)
921-9505

Balti vabariikide esindajate nõupidamine Washingtonis

E.V. esindaja Ernst Jaakson külastas Washingtonis välisministeeriumi, kus tal oli kõnelusi Balti laua juhatajaga. Samuti toimus tema Washingtonis viibimise puhul Balti vabariikide esindajate järjekordne nõupidamine. Sellel olid arutusel küsimused, mis ühtlaselt puudutavad kolme N. Vene poolt okupeeritud Balti vabariiki.

Nora-Mall Kersoni silmapaistev areng

Pühapäeva õhtul toimus Tartu College'is eesti naismuusikute korp! Fidentia korraldusel Nora-Mall Kersoni klaverikontsert. Üle 70 muusikasõbra elasid kaasa pianisti kutset ettevalmistavale noorele, kelle õppetööd on aastad võidud jälgida ja kelle uus kontsert näitas jälle kuivõrd suure tõsidusega ta oma eesmärgi poole püüab ja millised tulemused ta on juba saavutanud. Eriti tuleks aga rõhutada esitatavate tööde valikul kasutatud eesti heliloojate osa, kuna vaid üks Bachi töö oli väljaspool oma rahvuse piire.

Kontserdi esimesel poolel esitas ta J. S. Bachi pikema „English Suite in G Minor". Sel puhul võiks rääkida uuest lähenemisviisist Bachile, märgatava isikupärase joonega, millega võib kunagi saavutada stiili, mis on klassikaline ja muusikaline. Õnnestunumaks näiteks selles oli „Sarabande", kus ta kasutas Bachi väljenduse juures harpsikordi efekti. Samuti oli polüfooniline osa Bachi juures üksikute teemade esiletoomisega väga selge. See mõjutas ka ta ülejäänud programmi, mis eriti viimase J. Aaviku töö juures selgelt esile toodi.

Teine pikem heiitöö, Mart Saare „Eesti süit" II oli esmakordselt esitamisel. Füüsiliselt oli seda raske mängida, aga noor pianist suutis selle õnnestunult esitada. Teises osas oli Kalju Raidi „Süit nr. 1", ja viimasena J. Aaviku „Sonaat". Viimases oli märgata lüürilisemaks muutumist, teatud tundeküllust ja õrnutsemist.

Selle eesti programmi on Nora-Mall Kerson õppinud oma tavalise koolitöö kõrval ja nagu teada, on ta õpetaja seda soovitanudki, et ta eesti heliloomingut õpiks ja seda ka teistele esitaks, mida ta koolis on ka teinud.

Pool aastat tagasi toimus ta kontsert konservatooriumi lõpetamisel. Vahepealsete õpingute jooksul on ta tunduvalt arenenud ja on märgata, et ta arenguvõime on veelgi tugev.

KO

Timmase töö akvarellide näitusel

24. jaan. avati Torontos, The Macdonald Gallery's (900 Bay St.) Jaapani-Kanada akvarellide näitus. Kohal oli Ontario leitnant-kuberner Pauline McGibbon, minister Margaret Scrivener, Jaapani konsul ja mitmeid teisi kõrgeid külalisi.

Näitusel on välja pandud 30 tööd kummaltki maalt. Kanada kunstnike hulgas ka Osvald Timmas ühe akvarelliga. Need tööd valiti juba 1975. a. ja ringnäitus on käinud ringi Jaapanis, ning tuli sealt otse Montreali. Toronto näitus on teine Kanadas, kuid on ettenäha veel näitused Londonis, Sarnias, Calgarys ja Victorias. Üldilmelt on jaapani tööd peaegu samasugused nagu ühendriikide kunstnike omad, ilmse kallakuga realismi, kanada kunstnike tööd on aga märgatavalt vabama stiiliga.

Näitus kestab kuni 27. veebr. ja on avatud äripäevadel kl. 11—6, laupäeval ja pühapäeval kl. 1—5 p. l.

Ukrainlased tähistasid iseseisvuse väljakuulutamise aastapäeva

Möödunud laupäeval tähistasid Kanada ukrainlased rahvuslike kokkutulekutega Ukraina vabariigi väljakuulutamise 59. aastapäeva. Torontos toimus Ukraina aastapäeva pühitsemine piduliku õhtusöögia Royal Yorki hotellis. Päevakohase kõnega esines Ukraina Maailmaliidu peasekretär Juri Shymko, kes oma kõnes rõhutas ka koostöö vajadust balti rahvastega. Ontario peaministri W. Davise esindajana tervitas ukrainlasi min. Magaret Birch. Ukraina iseseisvuse väljakuulutamise tähistamise õhtust võtsid osa ka balti keskorganisatsioonide esimehed — EKN esimees U. Petersoo abikaasaga, Läti Liidu esimees T. Kronbergs ja Leedu Ühiskonna esimees J. Simanavicius.

SWEDISH FURNITURE HOUSE

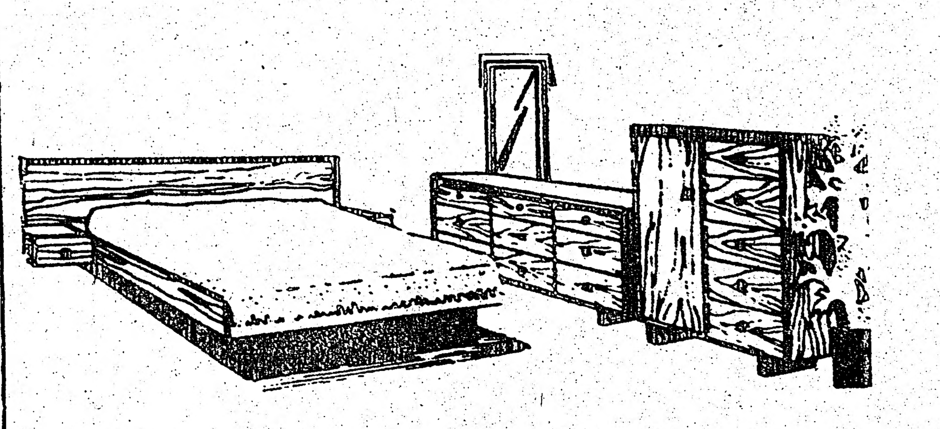

SUUR SKANDINAAVIA MÖÖBLI VÄLJAMÜÜK

Riiulid, magamistoa-, elutoamööblid, lambid jm.

Avatud: esmasp.-reedeni 9—9, laupäeval 9—6

Astuge sisse ja vaadake ringi!

Nolte

SWEDISH FURNITURE HOUSE

495-6016

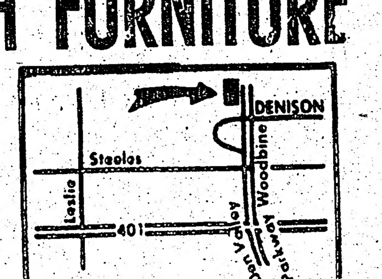

7498 Woodbine Ave. (½ miili põhjapool Steeles'i)

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS
362 Danforth Ave.
Toronto, Ont.
M4K 1N8

Tel. 466-1951 või 466-1502

Värsked ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks.
Kunstkäsitöid kinkideks: ehted, merevaik, nahktööd, puunikerdused, keraamika.
Räägitakse eesti, läti ja inglise keelt.

H. KIVI
INCOME TAX & INVESTMENT CONSULTANT
TEL. 759-3588
50 MUNSON CR. SCARBORO, ONT.

FINN TASTE BAKERY

7 Grantbrook Ave. (Finch Plaza)
(Finchi nurgal, Bathursti ja Yonge vahel)
TELEFON 225-0824

Meilt saate maitsvaid saiu ja küpsiseid pidudeks ja igapäevaseks.

Äri avatud: teisip., kolmap., neljap. 9—6, reedel 9—8, laup. 9—4,
(Esmaspäeviti suletud)

THE INTERNATIONAL RALLY FOR WORLD FREEDOM

Commonwealth Ballroom
Holiday Inn, 89 Chestnut St.
Toronto, Ontario

5. veebruar, 1977
kl. 1.30 — 5 p.l.

Tasuta pääsmete saamiseks helistada tel. 923-6279

THE COMMITTEE FOR THE INTERNATIONAL RALLY FOR WORLD FREEDOM
P.O. Box 442, Station 'P', Toronto, Ontario M5S 2S9

See on seadus:

Autoõnnetused

MARC LINETT
(Marc Linett on Toronto advokaat)

(Canadian Scene) — John Jones sõitis ühel päeval autoga tööle kui talle sõitis tagant otsa auto, mida juhtis noor Sam Smith. John Jones tundis järgmisel päeval teravat valu kuklas ning tema arst kinnitas, et siin on tegemist tõsise põrutusega. Õnnetuse tulemusena puudus John Jones töölt kaks kuud.

Selliseid õnnetusi juhtub sageli ning seetõttu peaks igatiks teadma, millised on ta õigused ja kohustused sellises olukorras.

Highway Traffic Act'i alusel peab autosõitja teatama õnnetusest koheselt lähemale provintsi või omavalitsuse politseiohvitserile kui õnnetus toob kaasa vigastusi või kahjustusi, mis ulatuvad üle 200 dollari. Iga õnnetusega seotud autosõitja kohustuseks on jääda õnnetuskohale, anda seal kõike võimalikku abi, anda soovi korral kirjalikult kahjukannatajatele, politseinikele ja tunnistajatele oma nimi ja aadress, autoomaniku nimi, auto number ja kindlustuspoliisi üksikasjad.

Kui neid eeskirju ei täideta, siis on see provintsi seaduste kohaselt karistatav kuni kuue kuulise vangistusega.

Criminal Code of Canada alusel karistatakse kuni kolme aastase vangistuseni neid isikuid, kes on segatud õnnetusesse, kuid ei peata oma autot või ei anna oma nime ega aadressi ning ei abista isikuid, kes on saanud õnnetuse tagajärjel vigastada.

Autosõitja peab oma rapordi andma 24 tunni jooksul. Kui on tegemist tõsise õnnetusega, siis on sageli vajalik, et raport antakse pärast nõupidamist oma advokaadiga.

Käesolevas artiklis kirjeldatud olukorras soovis John Jones avaldusi kõigilt nendelt, kes tunnistajatena õnnetust pealt nägid.

Need avaldused tuleb võimalusi mööda alla kirjutada ja kuupäevadega varustada.

Teatud juhtudel on fotod väga vajalikud asja kohtus arutusel.

Iga nädala eest, mil John Jones ei saa tööl käia, saab ta kindlustusseltsilt kuni 70 dollarit nädalas. Lisaks sellele võib John Jones kvalifitseeruda U.I.C. haigustoetuse saamisele.

Seaduse alusel peab John Jones saama endale sama positsiooni, mis tal oli enne õnnetust.

See tähendab seda, et ta peab saama kompensatsiooni tema autole tehtud kahjude ning tema enda vigastuste eest.

Täieliku kompensatsiooni saamiseks peab John Jones alal hoidma kõik arved, mis talle on esitatud seoses õnnetusega. Need arved peavad hõlmama ravikulud, autoparanduse kulud ning isegi üüritud auto rentimise kulud sel ajal kui ta oma auto on parandusel.

Sam Smith ja tema kindlustuselts võivad kontakti võtta John Jonesiga ja pakkuda talle ühekordset summa tema kulude katteks, millele vastutasuks John Jones annab allkirja, et tal enam edaspidiseid nõudmisi ei ole. Sellises olukorras on vajalik, et John Jones võtab enne allkirja andmist kontakti oma advokaadiga ja küsib temalt nõu.

Highway Traffic Act sunnib ka teatavale ettevaatusele.

Kui oletada, et John Jones ei aktsepteeri oma kahjude heastamist väljaspool kohut toimuva protseduuriga, siis peab ta alustama kahe aasta jooksul pärast õnnetuse juhtumist kohtuprotsessiga. Kui ta seda ei tee, siis kaotab ta igaveseks õiguse kahjutasude nõudmiseks.

Kirjutis Pakri rahvatantsijaist

STOKHOLM — DN Sydväst, Dagens Nyheteri eeslinnalisa avaldas terve lehekülje ulatuses reportaazhi Rågö (Pakri) eestirootsi rahvatantsijatest (kes sageli tegutsevad koos eestlaste Kassariga).

Grupp endisi Pakri saarte elanikke (umbes 20 inimest) käib koos harrastamas rahvatantse viiuli ja lõõtspilli saatel, jutustab DN Sydväst. Harjutused toimuvad Söderledi kirikus Hökarängenis ja on kestnud umbes kümme aastat. Tantsurühm esineb eestirootslaste omavahelistel kokkutulekutel, olles riietunud rahvariietesse.

Eesti iseseisvusajal elas Pakri saartel umbes 350 inimest, kes peagu kõik siirdusid sõja ajal Rootsi. DN Sydväst annab eestirootslaste päritolule ajaloolise tausta ning illustreerib tegevust rea piltidega tantsijaist, rahvapillimeestest jne.

RISTSÕNA NR. 919

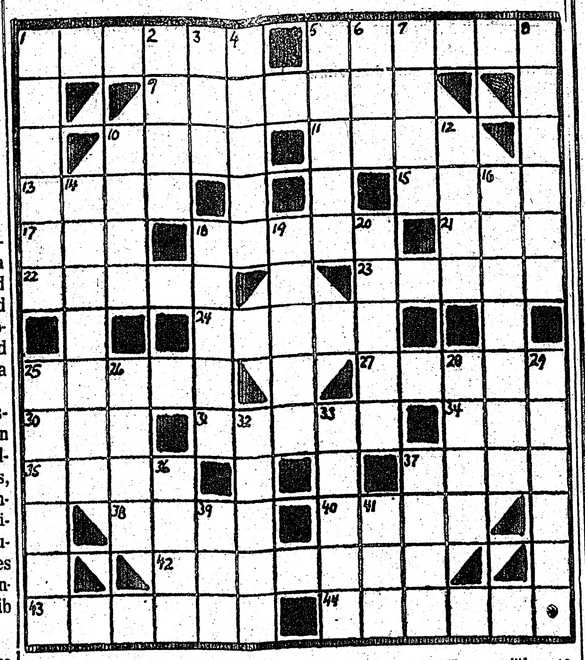

Põikread: 1. Populaarne ooper, 5. Valem, 9. Allpool asuv, 10. Kala, 11. Tööriist, 13. Okastega loom, 15. Ebahuvitav, 17. Haava jälg, 18. Torkav võsu või leht taimel, 21. Piirkond, 22. Linn Prantsusmaal, 23. Põllutööriistad, 24. Tingitult, põhjusel, 25. Eesti helilooja, 27. Teravili, 30. Kolmikvokaal, 31. Linn Eestis, 34. Puhkus, 35. Mehenimi, 37. Eksisteerin, 38. Lendav putukas, 40. Puutükk, 42. Saksa leidur-tööstur, 43. Emba, kallista, 44. Pikkuse mõõtühik.

Püstread: 1. Vana-aja suurmees, 2. Kunstiteos, 3. Ei ole igavene, 4. Metsloom, 5. Erksas olekus, 6. Üks võõrkeeles, 7. Taluhoone, 8. Vorm sõnast lugema, 10. Tahtmine, isu, 12. Ettevõtlik, tegutseja, 14. Ühe indiaani hõimu liige, 16. Püsiv, alaline, 18. Eesti suurkirjaniku eesnimi, 19. Sugulane, 20. Naisenimi, 25. Jumalanna rooma mütoloogias, 26. Laeva osa, 28. Isane loom, 29. Kirumissõna, 32. Puiestee, 33. Seda on näiteks isa, 36. Jõgi Prantsusmaal, 37. Sirgjoones, 39. Tuulehoog, 41. Sama, mis 6 alla.

RISTSÕNA NR. 918 LAHENDUS

Põikread: 4. Capri, 7. Malan, 9. Evans, 11. Borg, 12. Eale, 13. Kant, 14. Õnnetu, 16. Kaste, 17. Vurr, 18. Reede, 20. Mark, 23. Laval, 26. Meetod, 29. Egas, 30. Ares, 31. Avar, 32. Taara, 33. Nurin, 34. Aktus.

Püstread: 1. Kang, 2. Areen, 3. Tabas, 4. Carter, 5. Ivan, 6. Inetu, 8. Lont, 10. Alev, 13. Kalam, 14. Õiend, 15. Urgas, 19. Elevus, 21. Reaal, 22. Kera, 24. Agar, 25. Varik, 27. Tera, 28. Osaka, 31. Anum.

Johannes Mihkelson 70

29. jaanuaril täitub Johannes Mihkelsonil Stokholmis 70 a. Organiseeritud eesti ühiskonnas on tal kogu pagulasperioodi aastakümnete kestel olnud täita väga oluline ülesanne: esindada eesti vabadustaotluste ja demokraatia traditsioone Skandinaavia, Euroopa ja kogu maailma töölis- ja ametiühingulise liikumise suurtes ja olulistes sektorites. Siin on ta olnud järjekindel ja raugematu energiaga: ta osavõtt selle sektori rahvusvahelistest kokkutulekutest ületab nüüd juba saja piiri.

Johannes Mihkelson oli kaasas meie kesksete organisatsioonide asutamisel, ta on jäänud nende aktiivseks liikmeks ja kaastööliseks tänaseni. Kahes meie vanemas organisatsiooni Rootsis on ta tööpanus olnud väga tähelepanuväärne. Eesti Komitees ja Eesti Rahvusnõukogus, kus ta praegu täidab esimehe ülesandeid, olles samal ajal Väliskomisjoni esimeheks. Ta oli Eesti Sotsialistliku Partei Välismaa Koondise asutajaks 1945. a. koos Gustav Suitsuga ja on olnud selle esimeheks tänaseni.

„VABA EESTLASE" TALITUSES

RAAMATUID

müügil	Hind	Saatelnäu
	¢	¢
Ilme Ivandi — Pargi	2.50	35
Kuldne tammetõru — Näidendid ja ettekanded noortele	3.—	35
L. Wahtras — Liivaklass	2.50	15
Ravimtaimed, 250 retsepti	2.50	15
Enn Nõu — Vastuvett	5.—	40
Anna Ahmatova — Marie Under — Reolviem	3.50	35
H. Michelson — Skautlikul teel	3.—	35
H. Michelson — Noorsootöö radadel	4.30	35
H. Michelson — Eesti radadelt	9.—	35
Eduard Krants — Lumellitlased (luuletuskogu)	3.—	15
Ilona Laaman — Mis need sipelgad (luuletuskogu)	3.—	15
Estonian Official Guide	5.—	40
Paul Laan — Mõttelend — Pilte ja peegeldusi	5.—	35
Herbert Salu — Utoopia ja futuroloogia	4.50	25
Karin Saarsen — Lohengrini lahkumine	4.50	15
„Trilgu" üksiknumbreid	1.25	
K. Inno — Tartu University in Estonia	8.50	40
A. Kubja — Kadunud kodud — mälestused	3.—	25
A. Kubja — Mälestusi kodusaarelt	2.—	20
A. Kubja — Palukesed	1.50	20
E. Uustalu ja R. Moora — Soomepoisid 426 lk. + 64 lk. fotosid	14.—	85
The Baltic States 1940—1972	4.—	35
Leho Lumiste — Alamuse Andres — biograafiline jutustus kirjanik Oskar Lutsust	6.65	40
L. Lumiste — Aidandi aknal	2.10	40
L. Lumiste — Killad külas	5.30	40
A. Vomm — Ristsõnad I	2.50	20
A. Vomm — Ristsõnad II	2.25	20
A. Vomm — Ristsõnad III	2.25	20
A. Vomm — Ristsõnad IV	2.25	20
Ants Vomm — Minu hing (luuletuskogu)	10.—	40
K. Eerme — Surnud laevad ja elavad mälestused	1.50	15
K. Eerme — Päevata päevad ja ööta ööd II	4.—	40
S. Ekbaum — Ajatar (luuletuskogu)	4.—	30
Aarand Roos — Jumalaga, Kars ja Erzurum	4.—	30
J. Pitka — Rajusõlmed	8.80	40
T. Tamm — Need teod süüdistavad III	5.—	40
A. Käbin — Vaim ja muld	10.—	40

RAAMATUID LASTELE:

Kalevipoeg — Õppe- ja tööraamat lastele	2.50	50
Laule, mänge ja tantse väikelastele	5.—	35
Õpeta mind lugema I — (Õppe- ja tööraamat eelkooliealistele lastele värvitrükis)	3.—	40
Õpeta mind lugema II — Õppe- ja tööraamat eelkooliealistele lastele värvitrükis)	4.—	40
Eesti keele Harjutustik I	2.25	35

JÄÄTUNUD RAAMAT

KOOSTANUD ANTS VOMM

11.

Laplaste jäsemed on painduvad ja jäävad kergesti igasse seisangusse, nagu kõikidel idamaalastel; ja nende käed on jutuajamisse laskumise momendist peale pisikese tubakapiibu toppimisega tegevuses, pea viltu ühe õla poole, vastasseisjale otsa vaadates. Need on iseloomujooned, millega nad erinevad teistest Euroopa rahvastest, ja teistest pärismaalastest maal kus nad elavad.

Dr. Hartwig oma raamatus mainib, et nende suvine riietus koosneb „poesk'ist", teatud tuunikast, tavaliselt kergest jämedakoelisest heledavärvilisest villasest riidest, mis ulatub neile põlvini, puusade kohalt kinnitatud rihma või vööga. Nende villased mütsid näevad välja nagu magamismütsid või türgi fessid, punase tupsu ja punase villase linikuga ümber ääre, kuna neile meeldivad kontrastsed värvitoonid. Kingad või saapad on põhjapõdranahast, karvaga väljaspool ja ninaotstega ülespoole. Kuigi jalanõud on õhukesest nahast, ei karda laplane nendega külma ega löö ka varvast vastu kivi ära.

Naiste riietus ei erine palju meeste omast, vööl kantakse ainult rohkem võrusid ja kette.

Laplaste arv on viimasel ajal tunduvalt vähenenud ja nende eluviisid on muutunud, kuid huvitav on vaadelda, kuidas nad elasid sada aastat tagasi.

Erinevatest eluviisidest olenevalt jagunesid laplased mäelaplasteks, metsalaplasteks ja kalalaplasteks.

Mäelaplased moodustasid tüüpilisema grupi oma rahvusest, elasid ainulaadset karjaseelu, järjekindlalt rännates oma põhjapõdrakarjadega paigast paika. Samblikulisest loomatoidust olenevalt rändasid nad väikestes gruppides ja mitte rohkem kui kaks-kolm perekonda ei püstitanud oma elamuid samasse kohta. Need koosnesid ülevalt koonusekujulikult kokkuseotud painduvatest puutüvedest, mis suvel olid kaetud koreda riidega ja talvel paljude nahkadega. Kodukolle, tavaliselt paarist suuremast kivist, oli keskel ja kohe peakohal olevas katuses oli ruudukujuline auk, kust tuli sisse õhku ja sademeid. Kõik valgus, mis selles pesas oli, tuli ka ülevalt august. Põrand oli peaaegu üleni kaetud põhjapõdranahaga ja magati ringi ümber kodukolde, igal inimesel vähe rohkem ruumi kui koeral. Telgikõrval väljas rippusid potid, puust liuad ja muud majapidamistarbed. Väikses kirstus olid pere pühadeehted. Väljaspool telki, puude otsas, oli ka laplase toiduladu ülesse paari puu vahele ehitatud, nii et koerad ja hundid ligi ei pääsenud. Põhjapõtrade liipsmine oli perede elavamaid tegevusi. Kui kari oli kokku aetud ja mulgud suletud, võttis laplane lasso ja viskas selle esimesele loomale sarvedesse. Looma vastupanu murtud, seoti ta puu külge ja nii mehed kui naised asusid liipsma. Kõik olid tegevuses. Isegi väiksed lapsed proovisid lassot visata, kuigi nende jõud ei hoidnud väiksemastki emast hirvpõtra.

Kevade lõpuks laskusid laplased mägedest mere äärde. Kui nad jõudsid rannikule, siis põhjapõdrad, tundes meretuult sõõrmeis, jooksid randa ja jõid paar pikka sõõmu soolast merevett. Laplased usuvad, et see on loomadele terviseks. Kui suvi küpses ja mägedes sulasid lumed, siis rändasid nad aina kõrgemale ja kõrgemale mägedesse. Talve saabudes tõmbusid nad tagasi metsa, kus koerte abiga oli neil küllaltki tegemist, et näljaseid hunte tagasi hoida.

Talvisteks rännakuteks kasutas laplane saane või „uiske". Üks „uiskudest" või jalastest oli tavaliselt nii pikk, kui inimene, kes seda tarvitas, teine oli umbes jalg maad lühem. Jalg asetses keskel, kinnitatud nahkrihmade või pajuvitsadest köidikutega. Jalased olid tehtud kuusest ja kaetud noore põhjapõdranahaga, mis takistasid jalaseid tagasi libisemast.

Laplane oli sama vilunud oma ree ehk „pulka" kasutamisel, mis oli ehitatud väikse paadi kujuliselt, kumera põhjaga, et see libiseks paremini läbi lume. Ninak oli terav ja pärak lame. Reisija mähiti sõidukisse nagu väikelaps hälli. Juhtimiseks oli kepp, millega sai saani ettejuhtuvatest kividest või puutüvedest kõrvale hoida. Seesistuja pidi end tasakaalus hoidma, et saan ümber ei läheks. Veorihmad oli kinnitatud looma kaelas olevate rangide külge. Põhjapõder võib järelveokiga reisida kuni seitsekümmend inglise miili päevas, tihti kattes 50 miili korraga, ilma värskendusteta, vahest vaid lund **napsates.**

1819. aastal üks shotlane püüdis põhjapõtru Shotimaal kohandada ja sundis kaht laplast selleks otstarbeks kaasa tulema. Loomad hukkusid aga peagi ja samuti oleks laplased vist kojuigatsusse surnud, kui ta poleks neid esimesel võimalusel koju tagasi saatnud.

Poola aadlik prints Jablonowsky, kes tsaari ajal reisis Vene Lapimaal, tõi sealt omale lapi tüdruku Peterburgi. Ta andis talle kõrgema koolihariduse ja ta oli igati hästi hoitud. Tüdruk arenes kiiresti ja paistis oma saatusega rahul olevat. Siis juhtus aeg, et kahe aasta pärast üks vene aadlik, kel olid suured maad pealinna läheduses, ostis endale väikese karja põhjapõtru, mis toodi talle ühe lapi perekonna järelvalve all. Kuna oli talveaeg ja need inimesed olid tulnud oma kelkude, telgi ja suuskadega, siis sattusid nad ümberkausete elanike tähelepanu alla ja neid käidi vaatamas lähedalt ja kaugelt.

Teiste hulgas läks ka meie heatahtlik prints oma lapi tüdrukuga järelmõtlematult laplasi vaatama ja arvas, et tüdruk tunneb oma kaasmaalastega kohtamisest rõõmu. Kuid sellest päevast peale oli ta üks kurnatud olevus, kaotas oma tuju ja söögiisu ja vaatamata kõikidele katsetele tervis halvenes päev-päevalt. Ühel hommikul oli ta kadunud. Järeluurimisel selgus, et ta oli koju isa-ema juurde tagasi läinud, kuhu ta ka jäi.

Teine tähelpandav seik laplase kodumaaarmastusest on seotud Hogströmiga Gustav III sõjakäigul venelaste vastu. Kui rügement marssis läbi Tornio, liitus sõjaväega vabatahtlikult üks noor laplane. Ta tegi kaasa mitu sõjalist ekspeditsiooni lihtsõdurina, ülendati oma vahvuse tõttu allohvitseriks ja täiendades end sõjaväelise õpetuse alal sai kahekümne aasta möödudes Rootsi sõjaväe kapteni aukraadi. Pärast pikka sõjaväeteenistust tsiviliseeritud maailmas tuli tal tahtmine koduseid vaatama minna. Vaevalt näinud aga tuttavaid mägesid ja veetnud paar päeva endiste sõprade ja põhjapõtrade keskel, kui ta lahkus paugupealt sõjaväest ja jätkas oma noorepõlve rändurielu.

Laplaste peasoov on vaikus ja rahu. Nendest vähestest võimalustest, mis talle on antud ja jäänud, hoiab ta vapralt kinni ja ei taha, et keegi talle ta igapäevast elu nina peale kirjutama tuleb.

Ometi sama rahuarmastav laplane, keda nii kerge oli orjastada, oli külmaverelisemaid jahimehi, mitte ainult hirvede või metsikute põhjapõtrade jahtimisel, vaid ka karuga võitlemisel. Karu on tema meelest kavalam ja andekaim kõikidest elusolevustest. Laplane arvab, et karu teab ja saab aru kõigest, mis temast räägitakse, nii ei kõnele ta temast kunagi midagi ebasünnist. Tundub võõrastavana, et ta sellist kõrgestiaustatud looma üldse tappa suvatseks, kuid kiusatus on suur — karuliha maitseb hästi ja karunahk, odavam küll kui Ameerika musta karu nahk, tõi talle hea sissetuleku.

Hunti ei austatud nii suurejooneliselt. Paljud rikkad laplased olid kaotanud neile oma põhjapõdrakarjad. Hunt oli laplase arust kuradi käsilane, kuid nad ei lasknud hunti kunagi püssiga, sest ükski püss ei laskvat peale hunditappu enam otse.

Kui esimene teade saabus, et hundid on liikvel, siis naabrid koondusid ja hundijaht algas. Miilide viisi ajasid nad neid oma suuskadel taga ja tapsid kaigastega, millised nad pärast põletasid.

Et hoiduda skorbuudist, söid laplased samblal kasvavaid marju ja jõid sooja põhjapõdraverd kui universaalset imerohtu.

MATTHIAS ALEKSANDER CASTREN

Matthias Aleksander Castren, kelle huvitavad matkad on selles peatükis vaatluse all, sündis a. 1813 Rovaniemi külas, umbes nelikümmend miili Botnia lahest põhja poole, otse polaarjoone all, Soomes. Nii et ta on kõikidest põhjamaadeuurijaist kõige põhja pool sündinuim põhjamaadeuurija. Juba Helsingi ülikooli õpilasena otsustas ta pühenduda Soome päritolu rahvuste uurimisele, nagu soomlased, laplased, samojeedid, otsjakid jne. Kuna raamatud kirjutasid neist vähe, siis iga aastaga süvenes temas tahtmine neid suguharusid külastada nende tavalistes asukohtades, õppida nende keeli, kombeid ja ajalugu.

(Järgneb)

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1912, Royal Trust Tower,
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

ANDRES OLVET, LL.B.
Advokaat-notar
Bigelow, Hendy, Shirer & Uukkivi
789 Don Mills Rd.
Tel. 429-3110
kodus 699-2395

ADO PARK, LL.B.
HETHERINGTON, FALLIS
&
PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. EM. 3-4451
Õhtuti HI. 7-2017 või 929-3425

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
725 Don Mills Rd. Suite 402
Don Mills, Ontario
483-6308, 429-4944

ARSTID

LEO KANN, D.C.
DOCTOR OF CHIROPRACTIC
212 Dinnick Cr.
Tel. 489-0562

S. BROGOWSKI, O.D.
OPTIK
Tel. 531-4251
412 RONCESVALLES

WORLD FAMOUS PIANOS
Hea klaver on
eluaegne investeering!
Suur valik tunduva
hinnaalandusega.
Ka rentimine.
Saadaval kõik muusika
instrumendid.
REMENY
HOUSE OF MUSIC LTD.
553 Queen St. West
Toronto, tel. 363-1966

HOGAN
PONTIAC BUICK Co. Ltd.
348 Danforth Ave., Toronto
PONTIAC FIREBIRD
LE MANS ASTRE
BUICK VENTURA II
G.M.C. veoautod
Pruugitud autod
Esindaja:
Paul Juttus
Telefon: äris 461-3561
kodus 423-5716

Uusi leide Pirita varemetest

Kui meritsi läheneda Tallinnale, Eesti pealinnale, paistab juba kaugelt Tallinna läheduses asuv võimas kirikuviil. See on Püha Brigitta endise kiriku lääneviil.

Vadstena kloostri päevaraamatus, Diarium Vadstenense, leidub sissekanne 5. maist 1407, mis jutustab, et kaks meest olid saabunud Vadstenasse taevaminemise päeva paiku kui rikka hansalinna Revali — mis oli Tallinna toonane nimi — esindajad teispoolt Läänemerd selleks, et paluda luba Revali lähedusse asutada ja ehitada Püha Brigitta klooster. Lunastaja Ordu reeglite järele.

Naid said soovitud loa, samuti liitusid nendega Vadstenast üks preester ja üks ilmlikvend. Juulis 1410 reisisid Vadstena kloostri konfessor, üks preester ja üks ilmlikvend üle Läänemere, et visiteerida uut Püha Brigitta kloostrit. Septembris 1412 saadeti Vadstenast veel üks preester, üks ilmlikvend, kas nunna ja kaks noviitsõde vastasutatud kloostrisse. 1419. a. alustati kloostrikiriku ehitamist, millest kujunes Põhja-Euroopa monumentaalseim sakraalehitus, ja selle pühitsemine toimus 15. augustil 1436.

Ehitustöid juhatas kogu aja osav Hinrich Svalbard, kes oli ka kiriku arhitekt.

Klooster sai omale nimeks Vallis Mariae, „Maria org". Alamsaksa keeles, mis oli ka tookordne Tallinna kodanike keel, nimetati seda Mariendael. Ent eestlased nimetasi seda ainult Brigitta kloostriks, Pirita klooster, ja sellest tulenebki tänapäeval kasutatav kohanimi Pirita.

Revali rikkad kodanikud hoolitsesid hästi kloostri jõukuse eest.

Kuid 1560—1570-ndate aastate võitlustes rootslaste ja venelaste vahel kannatas klooster rängalt. 1. veebruaril 1577 tungisid Juhan Julma väed kloostrisse ja hävitasid selle. Ka hiljem jätkus laastamistöö: aastasadade vältel kasutati kloostrivaremeid kui kivimurdu, kust elanikkond võis tuua omale mugavalt ja odavalt ehitusmaterjali. Vanadel kloostri alusmüüridel lokkasid kartuli- ja viljapõllud.

Alles 19. sajandi lõpul tärkas huvi kloostrivaremete kui kultuurimälestiste vastu, kui Wilhelm Neumann a. 1894 hakkas neid teaduslikult uurima. Aastakümme hiljem teostusid varemetes esimesed konserveerimistööd.

Uuriti lähemalt kirikut ja kloostripiirkonda eesti ja rootsi teadlaste, esijoones praeguste professorite Sten Karlingu, Armin Tuulse ja Bertil Berthelsoni vahelises koostöös.

Teostati ulatuslikud väljakaevamis- ja konserveerimistööd, kuid väljakaevamistöid ei saadud teha kloostri klausuuride piirkonnas, sest nende varemed asusid aiamaa all ning seal ei saanud tookord väljakaevamised toimuda.

Peale Teise Maailmasõja lõppu jätkus süstemaatiline kloostrivaremte uurimine.

Pärast 1946—1947. a. proovikaevamisi jatkusid need tööd aastatel 1958—1964, millal ka kirikuvaremete lõunakülg konserveeriti.

Alates juunist 1975 on ulatuslikke väljakaevamis- ja konserveerimistöid juhatanud osav, ka rootsi teadlaste ringides hästi tuntud kunstiajaloolane ja ehitusarheoloog Villem Raam. Tema silmapaistavamaks abiliseks on olnud arheoloog Jaan Tamm.

Tööde resultaat, nii nagu me seda praegu näeme, on imponeeriv. Suurem osa nunnade klausuurihoonest on välja kaevatud. Need asuvad kiriku põhjapoolsel küljel. Nendest on tänapäevani küll säilinud vaid keldrikorruste seinad kuni poole akna kõrguseni, aga sellest pilsab, et saada ülevaadet ehituste ulatusest. Väljakaevamis- ja konserveerimistööd kiriku lõunapoolsel küljel asuvates munkade klausuuris ei ole veel nii kaugele jõudnud.

Kaevamistööde vältel on tehtud hulgaliselt huvitavaid esemete leide. Eriti suur on keraamiliste leidude hulk. Leiud eksponeeritakse tulevikus erilises ehitatavas kloostri muuseumis. Aastal 1975 leiti kaevamistööl umbes 10,000 üksikeset, käesoleva aasta septembris oli leidude arv üle 9000 eseme.

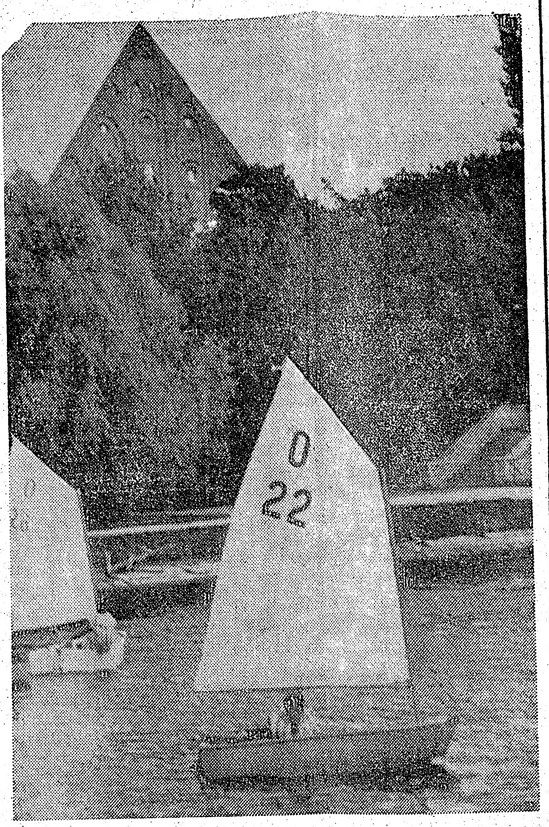

Pirita on saamas „maailmakuulsaks" oma 1980. a. kavas oleva olümpiamängude regatta tõttu. Pildil purjepaat varemete ees jõel.

Hilisemal ajal kloostripiirkonna servadele siginenud ja praegu võrdlemisi armetus olukorras olevad ehitused kuuluvad lammutamisele, sest terve kloostri ala muudetakse pärast väljakaevamistööde lõppu kultuuripargiks.

Võimsaid kirikuvaremeid kavatsetakse tulevikus kasutada vabaõhu kontsertsaalina, sest senini tehtud proovidel on selgunud, et neil on hea akustika.

Ja selliseil kujul saaks kloostrivarem endale väärika kasutamissuuna.

Rõõmuga konstateerib Pirita kloostri varemete külastaja milliseid tähelepanu väärivaid panuseid on seni tehtud ja tehakse veelgi selleks, et säilitada allesolevaid mälestiti Püha Brigitta endisest kloostrist Eestis.

Huvi Pirita kloostri varemete säilitamise vastu on Eestis suur. See huvi aga peaks olema sama suur ka Rootsis, Püha Brigitta ja Püha Brigitta ordu kodumaal, kuid ka teistes maades, sest Vallis Mariae'st kujunes välja emaklooster kõigis Lääne-Euroopa maades tegutsenud Püha Brigitta ordu kloostritele: veel tänapäevalgi tegusevad selle ordu kloostrid Udenis, Weertis ja ka Vadstenas on kõik Vallis Mariae tütretütred.

TORGNY LINDGREN

*

Fil. dr. Torgny Lindgren, ajalooteadlane Uppsala ülikoolis, on korduvalt külastanud Piritat, viimati möödunud aasta septembris. Ta on Vadstenas asuva Püha Brigitta sihtasutuse alaline liige, Stokholmis asuva Akadeemia korrespondeeriv liige, kauaaegne Rootsi Numismaatikute Liidu esimees ja nüüdne auliige. Ta on viibinud paljudes Euroopa maades ja pikemat aega USA-s. Dr. T. Lindgren on sündinud Rootsis 1905. Juuresolevas artiklis annab ta kokkuvõtliku ülevaate Pirita kloostri ajaloost, kloostrivaremete väljakaevamis- ja konserveerimistöödest ja arvukatest leidudest.

„Üle keskea III" 3. veebruaril

A/S Toronto Eesti Maja, T. E. Seltsi ja Eesti Liit Kanadas korraldusel toimub E. Majas eeloleval neljapäeval, 3. veebr. kell 7.30 kolmas loeng sarjas „Üle keskea". Teema on päranduse ja testamendi küsimused ja kõneleb adv. Ants Kerson.

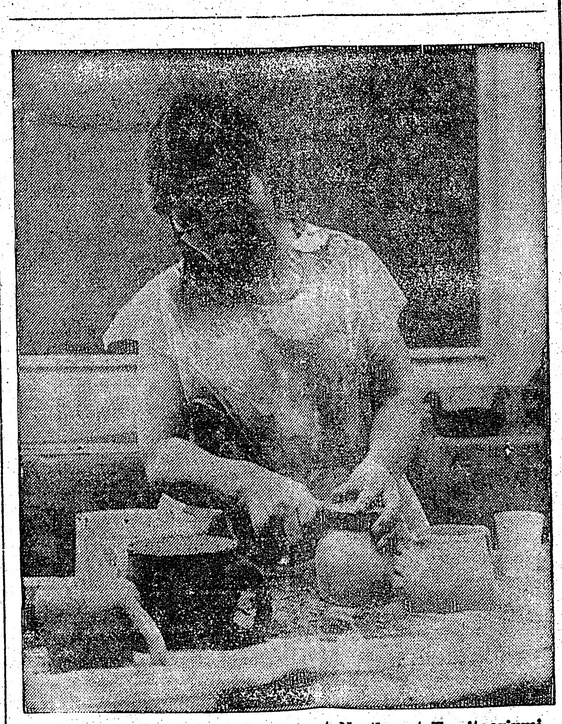

Pildil näeme ühte keewatini eskimot Northwest Territooriumidel, Rankin Inlet'is, keraamikatooteid valmistamas. Eskimo kunst võitis endale tunnustuse alles 1949. aastal. See oli sel aastal kui kanadalased kuulsid esmakordselt Inuiti kunstnikest ning asjatundjad hakkasid ülistama eskimode poolt valmistatud kujusid. Tunnustuse andmine tuli äkki ning eskimo kunstnikud võitsid endile kuulsuse ühe aasta kestel. Eskimo kunstnikud töötavad nüüd ühistegelike ettevõtete raamides mitme kunstiharu alal ning on võitnud endile rahvusvahelise tunnustuse.

Foto: Canadian Government Travel Bureau

Masendav rezhiimivastaste protsess Tallinnas

VI

SEITSMES PÄEV (29. okt. 10.00—13.20)

Kiirendi viimane sõna

Sündisn 1939. a., isa langes sõjas 1942. a. sakslaste käe läbi. Kodu põles maha 1944. a. pommirünnaku ajal. Elasin pimedas toas Tatari 3—6. Käisin nagu kerjus eramajade uste taga, kuid igalpool öeldi ära. Juskevitsh võimaldas mulle ruumi ateljeeks oma majas. Ma ei loe EDL ja Eesti Rahvusrinde dokumente nõukogudevastaseiks ega laimavaiks. Terve kriitika soodustab puuduste ja ebaõigluse kõrvaldamist. Kriitika ja vaba arutelu summutamine viib paigalseisule, soodustab ühiskonna pahede levikut omakasupüüdlike diktatuuri aparaatshikute esilekerkmist. Juhin tähelepanu minuga seotud olnud isikute vallandamisele ja ametis alandamisele, muuhulgas Tartu Ülikooli Sotsioloogialaboratooriumi laialisaatmisele. Minu abikaasa on viidud üle teisele töökohale, kuigi tal ei olnud mingisugust sidet minu tegevusega, v. a. saksakeelse fraasi tõlkimine. Pole kunagi osanud oma tegevuses kuritegelikkust näha. Palun arvestada oma tervislikku seisundit — tuberkuloosi aktiivne vorm. Pean vajalikuks märkida Varato ebaväärikat, kui mitte öelda alatut käitumist, kes silmakirjalikult veeretas kogu süü teiste peale. Sellise hinnaga saadud vabadus lasub raske koormana temal ja tema perekonnal. Ennast esitatud süüdistuses süüdi ei tunnista.

Mätiku viimane sõna (vene keeles

Ma olen jõudnud veendumusele, et mitte tööliskiass pole ühiskonna eesrindlikuks jõuks. Minu arvates tuleb eskohale panna inimesed, kes võitlevad vabaduse ning inimõiguste eest; järgnevad intelligents ja alles siis tööliskiass. Diktaaorlikud rezhiimid on toonud inimkonnale enam kahju kui üleujutused, maavärlngud ja katk ühtekokku. Kommunistid ei saa ennast lugeda ühiskonna avangardiks, edasiviivaks jõuks.

Af.: Seda ei väidetagi! Ärge tegelege kommunistide kritiseerimisega!

Mätik: Kuid nii on öeldud konstitutsioonis. Tahaksin teha väikese ülevaate Eesti ajaloost.

Af.- Me oleme ajalooga tuttavad! Te ei suuda haarata ääretut!

Mätik: Nii arvate Teie. Lubage selgitada tuntud propagantistlikku võrdlus 1940. ja 1975. a. vahel.

Af.: Kohut see ei huvita! Lõpetage! Rääkige ainult iseenda kohtuasjast!

Mätik: Ühiskonna areng on saanud võimalikuks ainult tänu eesrindlikele mõtlejaile ja demokraatia eest võitlejatele. Kui poleks olnud dekabriste, siis kehtiks veel praegu pärisorjus, ja Teie, kodanik kohtunik, ei istuks oma kõrges toolis, vaid härra vahetaks Teid hobuse või koera vastu... Toon end. Portugali presidendi Spinola tsitaadi iseseisvuse andmise möödapääsmatusest kolonjaalrahvastele...

Af: (katkestab raevukalt): Me teame seda! Lõpetage, või ma võtan Teilt sõnaõiguse!

Mätik: Ma olen saanud lääne kommunistlikust ajakirjandusest teada mõnede lääne komparteide juhtide positsioonist, kus nad teatavad teisitimõtlejate õigusest välja öelda ja avaldada omi seisukohti (tsiteerib Cunhali). Teen kohtule teatavaks KGB töömeetodid. Üksvahe tegeles ainuüksi minuga 12 inimest — ülekuulamistele kutsuti isegi isikuid, kes olid minule saatnud õnnesoovikaarte. Ei tunnista ennast süüdi, eitan süüdistuse kriminaalsust.

Juskevitshi viimane sõna

Kui materialist ja dialektik pean ühiskonna arengut seaduspäraseks, kriitikat ning probleemide arutamist normaalseks nähtuseks. See protsess tuletab meelde 30-*te* ja 40-te aastate näidisprotsesse, kui ebaseaduslikult mõisteti süüdi ja hukati süütuid inimesi. On tõenäoline, et 5—10 a. pärast tuntakse häbi selle protsessi pärast. Mu isa langes rindel. Mul on 2 kodumaad: suur Ukraina ja väike Eesti. Ma ei ole kunagi olnud demokraat, mind tehti selleks 13. dets. 1974. Peale vabanemist ma ei hakka osalema demakraatlikus liikumises, tahan hoida lapselapsi. Vangikong on nagu linna peldik, vilets toit, valvur (aastatelt kõlbaks tütreks) ropendab „mattidega". Süüdi ennast ei tunnista — võin igaühele ausalt näkku vaadata.

Soldatovi viimane sõna

Aus idealist ei või olla õõnestavaks ning vaenulikuks elemendiks. Mulle öeldi juurdluse ajal: „Sergei Ivanovitsh, miks Te otse ei kirjuta, millega Te pole rahul?" Viibides Moskvas psühhiaatrilises ekspertiisis, otsustasin ma kirjutada kirja NSVL MN juures asuva Julgeolekukomitee esimehele J. V. Andropovile. See oli 20. mail. Täna on 29. okt., kuid pole ei positiivset ega negatiivset vastust kirjale. See-eest sain ümmarguse tähtaja. Oma laimuga võttis Varato raske risti oma hingele. Ma ei palu midagi iseendale, kuid palun olla leebe minu kaaslaste suhtes.

KAHEKSAS PÄEV (31. okt 10.00—10.15 ja 15.55—16.15)

Varato viimane sõna

Loen ennast süüdi kõigis süüdistuspunktides. 10 kuu jooksul olen aru saanud oma süü raskusest valitsuse, rahva ja perekonna ees. Kahetsen siiralt. Palun kohtul olla armulik, määrata mulle karistus, mis ei ole seotud vabadusekaotusega.

Kohtuotsus nr. K-I-70/75, 31. okt. 1975. a.

ENSV Ülekohus mõistab:

K. Mätikule § 68 p. 1 ja § 207 p. 1. järgi ning S. Soldatovile § 68 p. 1 järgi — 6 aastat range rezhiimiga laagris, M. Kiirendile ja A. Juskevitshile § 68 p. 1 järgi — 5 aastat range rezhiimiga laagris. A. Varatole § 68 p. 1 järgi — 3 aastat tingimisi 5-aastase katseajaga.

Varato vabastatakse vahi alt. Teatatakse kohtukuludest (ca 140 rbl. igaühelt), kirjutusmasinate, fotoaparaatide, suurendajate ja mn. nõukogudevastase kirjanduse konfiskeerimisest. Raamat „Eesti rahva kannatuste aasta" määratakse hävitamisele.

K. Mätikult võetakse ära vanemleitnandi, M. Kiirendilt — leitnandi nimetus.

Eesti Organisatsioonide Konverentsi materjalid ilmusid

Möödunud aasta jaanuaris toimus eesti organisatsioonide konverents, mille pealkirjaks oli „Eestluse koostöö põlvkondade vahetusel". Lõppenud aasta detsembris ilmus Eestlaste Kesknõukogu Kanadas väljaandel 51-leheküljeline teos, kus avaldati konverentsi ettekanded, läbirääkimised ja resolutsioonid.

Sisus: L. Leivat „Ühine eesmärk — vaba Eesti", K. Arro „Kas oleme muutunud välisvõitluse alal passiivseks?", H. Teder „Meie rinne psühholoogilises sõjas", J. Nurmberg „Ülemaailmsed Eesti Päevad 1976", A. Truuvert „Rahvusliku töö majandamisest", R. Antik „Eesti kirjandus, kunst, teater ja ajakirjandus eesti kultuuri kandjaina", R. Toi „Eesti helikunst Kanadas eile, täna ja homme", A. Truuvert „Eesti raamat — olevik ja tulevik", A. Taul „Kiriku tähtsus eestluse säilitamisel ja osa meie välisvõitluses", H. Ründva „Kolmas põlvkond eesti koolis", E. Kiilaspea „Noorsoo tegevus", T. Metsala „Rahvatants eestluse viljelemisena", läbirääkimised ettekannete kohta, konverentsi resolutsioonid ja konverentsist osavõtnud organisatsioonide nimekiri.

Väljaanne annab hea ülevaate meie rahhvusgrupi praegusest olukorrast, aga otsib samal ajal ka lahendust paljudele küsimustele.

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 27. jaanuaril 1977 — Thursday, January 27, 1977

KIREV MAAILM

BRISBANE — Kolm„ liger'i" (lõvi ja tiigri ristsugutis) kutsikat, kes siindisid lõvide pargis jaanuari alul, söödi ära nende ema poolt, jättes alles ainult ühe sellest haruldasest tiigri ja lõvi ristsigitusest. Üks ametnik ütles, et selle põhjuseks võis olla, et palju inimesi vaatasid neid ja „suurtel kassidel" olevat komme oma kutsikate kaitsmiseks nende söömine.

HONULULU — Päikesesüsteemi kõige kaugem planeet Pluuto on võib-olla oma mõõtmete poolest väiksem Merkuurist ja isegi Kuust. Niisugusele järeldusele tulid rahvusliku observatooriumi astronoomid USA Arizona osariigis. Ettekandes, mis on avaldatud Havai ülikooli teaduslikus ajakirjas „Journal Science", näitavad nad, et Pluuto pealispind on kaetud jäätunud metaaniga. Planeet näib suuremana, sest jää peegeldab paremini valgust kui kaljune pind. Teadlaste arvestuste järgi on Pluuto diameeter umbes 2815 kilomeetrit — hoopis väiksem Kuu diameetrist (3476 kilomeetrit).

OTTAWA — Kanada ratsapolitsei jättis pärast 57 aastast riigi rahapaja valvamist selle töökoha kuna see anti ühele privaatsele julgeoleku ettevõttele. RCMP ülem ütles, et pärast seda kui rahapada sai 1969. a. riigiettevõtteks ei ole politsei ülesandeks selle valvamine. Rahapada asutati 1908 ja valmistab aastas üle miljardi münti.

DJAKARTA — Traditsiooniliselt nimetatakse Indoneesiat kolme tuhande saare riigiks. Kuid kohapeal avaldatud ametlike andmete kohaselt on neid saari palju rohkem — üle 13.500. Nendest ainult ligi 6000 on nimi ja asustatud on 992 saart.

TORONTO — Kõige rohkem oli möödunud aastal Toronto sadamas laevu N. Liidust — 65, teisel kohal oli Saksamaa 61, kolmas Norra 44 ja Kreeka 23 laevaga.

BERLIIN — Ida-Saksa kitsendas välismaalaste pääsu Ida-Berliini. Alates 1. jaan. vajavad välismaalased viisat ka ühepäevaliseks külastuseks. Siiani pääsesid välismaalased Ida-Berliini päevaseks külastamiseks passiga. Läänemaised diplomaatlikud allikad kinnitavad, et kitsendus on tehtud peamiselt Lääne-Berliinis elavate tööliste liikumise tõkestamiseks, kellest paljud kasutavad oma vabaaega Ida-Berliinis ostude tegemiseks, kuna nad võivad seal Lääne-Saksa markadega osta palju rohkem kaupa kui Lääne-Berliinis.

VARSSAVI — Kaks ja pool tonni hõbeesemeid, mille poolakad tõid 1939. a. Prantsusmaale, et nende eest relvi osta sakslaste tõrjumiseks, on nüüd saadetud tagasi Poolasse. Esemete hulgas on kelli, mitmesuguseid toose ja karpe, nuge ja kahvleid. Kingitust ei suudetud siiski selleks otstarbeks kasutada, sest sakslaste kiirrünnak hävitas lühiajaliselt Poola iseseisvuse.

NEW YORK — Susan Salvia vabastati ühe New Yorgi panga teenistusest, kui selgus, et ta saab emaks. Pikantne üksikasi: Susan töötas pangas „New York's First Women's Bank", mis oli loodud spetsiaalselt selleks, et „osutada naiste vajadustele maksimaalset tähelepanu."

TORONTO — Marlene Gray, Torontos viis aastat prostituudina leiba teeninud naine, kukkus sisse kui ta läks tubakapoest tulemasinat ostma ja andis müüjale 100-dollarilise raha. See osutus võltsituks. Kuigi tüdruk ütles, et ta pole ekspert rahade alal, pidi ta kohtus vastutust andma valerahade levitamise eest. Ta ütles siiski, et see juhtum sai talle hoiatuseks ja nüüd kontrollib ta kõiki 100-dollarilisi enne pangas ja alles siis läheb nendega oma oste tegema.

Täna on juttu

Naine kasutab mehest rohkem haiglaravi

Uurimus 70-aastaste tervislikust seisundist Rootsis

Rootsis, G öteborgi VASA haigla juures on teostatud ulatuslik uurimus 70-ne aastaste meeste ja naiste kehalise ja vaimse tervise seisukorrast. Uurimus on teostatud viie aasta jooksul (1970—1975) haigla eri osakondade eriteadlaste poolt kaasaarvatud ka püshhiaatriline ala nii haiglas endas kui ka avalikkuses liikuvate patsientide hulgas. Kokkuvõttes on selle tulemusena läbi töötatud 973 isikut. Ulatuslik kokkuvõte sel lest on ilmunud Sv. Läkartidningenis Rapport II all. Artikli autoriks on Alvar Svanborg.

Lühikeses ajalehe artiklis on võimalik ära tuua ainult tulemuslikud faktid, jättes kõrvale statistilise osa ja üksikasjaliku kirjeldamise.

Eelkõige on aruanne 70-ne aastaste liikumise takistuste kohta. See pole kuigi sünge pilt. Sängis lamajaid on ainult 2%.

Need on ühtlasi ka rasked haiged, kas halvatuse, verevalangu tõttu ajju, raske reumatism või kulumised liikmetes.

Ravimite tarvitamise sageduse jälile saadi intervjuude kui ka vere keemilise analüüsi kaudu. Ilmnes, et vähemalt 77% naistest ja 61% meestest tarvitasid mitmesuguseid rohte. Mõned väga suurel hulgal. Ilmnes ka, et iga kolmas naine tarvitab rahustavaid tablette ja unerohtu. Viimaste kõrvalmõjud on suuremad hädad, kui häda ise, sest need tekitavad väsimust, tülpimust ja seega langevat meeleolu.

Rootsis on naise keskmine eluiga 77 aastat, mehe oma 73 aastat. Kuid seejuures kasutab naine rohkem haiglaravi ja üldse arstide abi. See nähe on vastuoluline. Kas naine on tõesti haigem, kuid seejuures ometi sitkem? Selle probleemi uurimus jätkub.

Igal juhul on uurimuste tulemuseks, et naine 70-ne aastaselt ei ole rohkem vananenud kui vastavas eas mees.

Pigem vastupidi.

Haigustest on naistel sagedamini uriiniteede infektsioonid, uriini pidamatus ja reumaatilised liigeste haigused, kuna meestel esinevad sagedamini maohaavad, kopsutorude katarrid ja uriini kinnijäämised prostata tagajärjel. Ka elukardetavamad haigused on sagedasemad meestel. Mõned nendest: infektsioonid veremürgitusega, südameatakid, maksa kortsumine alkoholi tarvitamisest.

Need on haigused, mis tabavad äkitselt ja võivad lõppeda surmaga.

Kokkuvõttes võib öelda, et naisel ei ole suurem põhjus arstide juures käimiseks kui mehel. Ka mitte suurem vajadus rohtude tarvitamiseks.

Põhjalik uurimus on toimunud ka 70-ne aastaste söömakommetest. Keemiliste analüüside abil jälgiti toidu koostist uriinis. Toitlustamise tagajärjed olid üldiselt head. Umbes 10% läbivaadatuist sõi liiga palju, teine 10% liiga vähe. Ainult kohvil ja võileival elamine, nagu arvati, siiski enam ei eksisteeri.

Hammaste seisukord osutus väga halvaks. Kuigi paljud kasutavad proteese, on närimisvõime siiski vilets. Vanemas eas lõualuud muutuvad, mistõttu on vajalik ka proteeside kasutajatel hambaarsti abi otsida. Hammaste olukorrast oleneb seedimine. Ei ole „vanaduse kõhtu" kui vaevavad gaasid, kõhukinnisus ja kõhuvalud vaid puudub normaalne toitlustamisviis, puudub toit, mis vajab närimist ja mis sooltele annab tegevust.

Suur vahe on kuulmise nõrgenemisel meeste ja naiste vahel-selt.

Kuulmine nõrgeneb meestel palju kiiremini kui naistel.

8% meestest vajavad kuulmise parandamise vahendeid, kuna naistel see vajadus oli ainult 1%. Tegelikus elus on nõrgenenud kuulmine koos vanema ea psühhomotoorilise kiiruse või kärmuse langemisega suur takistus normaalsest elust osa võtmiseks. Tagajärjeks on tunduvalt vähenev aktiivsus, sotsiaalne eraldumine ja kurb enesesse tõmbumine.

Ometi ei ole kõige selle juures vähenenud intellektuaalsed võimed. Uurimuse alusel on need läbilõikes võrreldavad 40—50 aastatega. Mälu testimine on viidud läbi 20-ne aastaste ja 70-ne aastaste vaheliselt. 70-ne aastased olid võimelised meeles pidama 6 arvu edaspidi lugedes ja 3 arvu tagurpidi, seega kokku 9 arvu. 20-ne aastased mäletasid 6 ja 4, seega 10 arvu. Vahe on väga väike.

Kokkuvõttes öeldakse uurimuses, et psühhomotoorilist kiirust, nobeduse langust arvesse võttes on 70-ne aastaste intellektuaalne võime vägagi hea ja nad tuleksid väga hästi toime tööpanusega, kus kiirus ja kehaline jõud ei ole takistuseks.

Peale selle on uurimuse läbi kindlaks tehtud, et suur hulk, kes selles eas töötavad, on vabad isoleeritusest, tühjusetundest, üksilduse rahutustundest, uneta probleemidest ja kõhukinnisusest, mis on eriti domineeriv vanemas eas isikutel paljust paigal istumisest.

Vanade juures on seni teostamata jäänud nende tööprotsessi, tegevusse rakendamine. Hobitegevus igakord ei rahulda neid kes oma elu kestel on tööprotsessis kaasas võidelnud. Mainitud uurimus on näidanud ka, et arstid vanemate inimeste haigusnähete puhul on olukorda liiga kergelt ülediagnostiseerinud. Asjaolu nagu kannataks 48% naistest kõrge vererõhu all, on liialdatud. Tegelikult ei teatagi veel, kust algab piir normaalse ja haiglase vererõhu vahel vanemas eas. Selline kerge diagnoos tekitab seega asjata rahutust ja antud rohud võivad põhjustada väsimust ning vähendada lihaksete jõudu.

Tihtipeale vanemad inimesed hingeldavad ilma, et see oleneks südame veast.

See on põhjustanud ⅓ läbivaadatute juures asjata „digitalise" tarvitamist. Ainult 60% juures oli selle rohu tarvitamine oluline. See nähe omakorda tingib taolist üldist vanade uurimust, nagu VASA haiglas on läbi viidud, et vähendada, tegelikult vältida, ülediagnotiseerimist, kuid seejuures ka suurendada teadmist, mis õieti on normaalne vananeminе.

VASA haigla uurimus on äratanud ka rahvusvahelist huvi, millest võib oletada ka rahvusvahelist koostööd jätkuvate uurimuste teostamiseks. Normaalne on inimese bioloogiline vananemine, see on ideaalne olukord ilma haigusteta, vigastuste ja kahjustusteta. Sellisele tasemele lähenemiseks on aegajalt vajalikud kogu rahva tervislik kontroll.

Kuid lõhe vanema ja noorema põlvkonna vahel on suurenemas. Selle nähte üks põhjus on teadmiste puudulikkus vananemise probleemidest. Sageli tõlgendatakse vanema inimese agelasemat reageerimist intellektuaalse taseme langusena ja teda koheldakse kui juba vaimselt nürinenud indiviidi.

Tegelikus elus pannakse kuulmise nõrgenemine, kui ei saada üldisest jutuajamisest osa võtta ega seetõttu ka kõigest aru, vaimse lupjumise arvele. Selline suhtumine on ebaõige ja mõjub vanemale inimesele alavääristavalt ning ühtlasi ka sugupõlvede vahelist lõhe tekitavalt.

Kokkuvõttes sisaldab mainitud uurimus palju senitundmata fakte. Göteborgi linn on selle läbiviimist majanduslikult toetanud ja igati soodustanud. Selle tulemusena on üles tõstetud küsimus kas mitte juba põhikooli sisse võtta inimese vananemise probleemi selgitamine, gerontoloogia õpetus.

Samaaegselt on alustatud uut laiaulatuslikumat tervislikku uurimust, mis kestab 1977. aasta 1. septembrini. Ka seni saavutatud tulemused nõuavad põhjalikumat läbi töötamist ja kontrollimist, et uusi avastusi leida nende probleemide lahendamiseks, millest keegi oma isiklikus olemuses ei ole võimeline mööda hiilima.

(EPL — Dr. HILDA SARG)

Kuna lähenemas on A. H Tammsaare 100. sünnipäev (30. jaan. 1878), siis kiirustatakse kirjaniku sünnikohas kunagiste hoonete uuesti ehitamisega. Pildil rekonstrueeritud rehielamu.

Rakendamata asjatundja

Vaidlus oli läinud ägedaks mitte isamaalike, vaid hoopis asukohamaa poliitika üle. Kui Toora Kolla, see punase habemega Eestimaa mees, oli sõpradele meelde tuletanud kogu selle sajandi Eesti ajaloo, siis põhimõttel, et minevik on tuleviku isa, ehkki laps oma vanemaile vahest häbistunud silmadega peab otsa vaatama. Ta sai väga hästi näidete varal selgeks teha selle maa valitsemise vigu ja puudusi.

Muidugi, vaatamata et Kolla on siin maal juba 25 aastat elanud ja sellest kakskümmend olnud õigustega kodanik, siis pole keegi veel mõistnud teda kutsuda õiget valitsemise kunsti kohalikele elanikele õpetama. Tema oli kodumaal Kitseküla pritsimeeste seltsis olnud tegev mees ja nüüd lihtsalt lastakse kogemustega mees pikapeale pensioniikka jõuda ilma, et tema suuri teadmisi riigijuhtimises keegi tahtnuks kasutada või partei asjade organiseerimisel rakendada.

„See on ennekuulmata lugu, et teedeminister on nii palju riigi raha oma sõitudeks kulutanud," kritiseeris Kolla suure hooga.

„Kas pidanuks siis pasteldes ühest ookeanist teise äärde astuma?" küsis Kuke Kusti vahele.

Kolla püüdis kiirelt kinni küsimusse peidetud pilke ja laskmata end pikemaks segada jätkas:.

„Ka pasteldega oleks võinud astuda, aga palju parem olnuks kui ta teinuks seda palju jalu!"

„See oleks olnud hea, oleks andnud head tugevad tallanahad!"

„Mitte tugevais tallanahkades pole küsimus," seletas Kolla, „vaid üldse nahas avaliku kriitika vastu. Kui meil Kitsekülas oleks juhatuse liiget nii tugevasti sellepärast rünnatud, et ta oma ämma kroonu rahaga sügisesele laadale saatis, siis oleks ta jalamaid lahkunud ja kasutatud bussipileti hinna organisatsiooni kassasse tagasi maksnud. Aga nüüd ei ole moraali!"

„Nojah seda nende noorte tüdrukute kohta räägitakse," seadis Kusti oma sõnad sinna vahele.

„Mis tüdrukute moraalist! Sellejaoks nad ongi, et moraali saaks mõõta ja et nad alati allapool seda joont oleksid, kus hea ja kuri tasakaalus oleksid. Aga mina mõtlen riigi moraali, parteimoraali, juhtide moraali —"

„Kas seal oleks siis pasteldes käimine mõõdupuu?"

„Sa võiks vahest oma suu kinni pidada, eks ma tea küll sinu mõõdupuud moraali alal. Mis sulle hea, see on sulle ka moraalne, aga teistega sa ei arvesta. Nii ei valuta sinu süda ka riigijuhtide moraali pärast. Näe kuidas nende vesiväravate puhul ma unetult vaevlesin. Eks seal aetudki mees troonilt ära, kes oleks meid kõiki viinud tagasi Maarjamaa pinnale!"

„Ega ta ikka oleks viinud?"

„Kui see Kissinger poleks neid asju vuntsi keeranud, kes siis teab? Aga minu mure on palju lähemal. Kui nii palju kulutavad raha, kes teab, mis siis saab, ehk olemegi viimaks pasteldes ja paljajalu. Mine siis veel maailma silmade ette!"

Suur pessimismi laine mattis Kolla poliitilise tunde: „Näe maailma elu on nii lihtne, kõik on selge, aga keegi, mitte keegi ei tule õige mehe käest nõu küsima — ja pakkuma ma end ei lähe. Mitte ühegi hinna eest! Ka selle hinna eest mitte kui igal päeval saaksin naise, ämma ja kollase koeraga riigi lennukis ühest maailmaotsast teise lennata! Õppigu ise riigijuhtimine selgeks, enne nad minu käest head sõna ei kuule!"

JUTU JUKS

„Broadway" Toronto laval

Toronto Arts Production Theatre Company jaanuari lavastuseks on George Abboti ja Philip Dunningi näidend „Broadway". Omaaegne suure menuga mängitud Broadway lavatükk oli esimeseks pikale seeriale näidendeile, kus teemadeks oli teatrielu ja nende sidemed gangsteritega, roimad ja romantika. See 1920-ndate lõpuaastate draamateos toodi Torontos uuesti lavale ja jääb St. Lawrence Centre mängukavasse kuni 5. veebruarini.

Arvuka tegelaskonnaga komöödia lavastasid Simon Johnston ja Leon Major, peaosades mängis esmakordselt Toronto laval esinenud Heather MacDonald, Stephen Markle, Neil Munro ja Gerard Parkes väga pikast näitlejate nimestikust. Näidend on huvitav näide Toronto teatri tööst, kus eriti imponeeriv on äärmiselt realistlik lavakujundus.

Kuigi selles on mõningaid sisulisi iganemise märke, annab see siiski meeldivalt meeleoluka teatriõhtu ja tutvustab Toronto teatrit üsnagi heast küljest, ka sellest aspektist, et suuta võrrelda eesti teatrit kohalike teatritega.

Uue planeedi nimeks Katjusha

Hiljuti nimetas Rahvusvaheline Planeetide Keskus uue väikese planeedi, mis kannab järjekorranumbrit 1900, Katjushaks. See nimi pandi planeedile nõukogude naislenduri Jekaterina Zelenko mälestuseks, kes II maailmasõja algul olevat ramminud õhus vaenlast. Kuuldavasti hävitas üks kolhoosnik sõnnikuhargiga kolm saksa tanki, võibolla on tema järgmine, kelle nimi mõnele seniavastamata planeedile antakse.

Nalja

Juudisoost kaupmees saabus naaberkülla oma hobusekoormaga. Uudishimulik ostja küsis:

„Mida sul sel korral on müüa?"

„Kaeru," sosistas kaupmees ostjale kõrva.

„Ega sellepärast sul pole vaja nii salapärane olla," arvas ostja.

„Sh, sh! Ära räägi nii valjusti! Ei taha, et mu hobune kuuleks," seletas kaupmees.

MÜÜA

KASEKÄSNA

Küsida Andy, tel. 416/259-6892

Aadress: 34, 36th St. Toronto, Ont. M8W 3K9

VABA EESTLANE

TOIMETUS JA TALITUS

avatud esmaspäevast reedeni kella 9—4-ni.

Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675

Toimetajad kodus väljaspool tööaega:
Karl Arro 766-2051
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu: nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE VABA EESTLASES on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:

üks toll ühel veerul	$3.—
esiküljel	$3.50
tagaküljel	$3.25

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:

1. Vaba Eestlase talitus
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont.
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6495
2. Mrs. Leida Marley
149 Bishop Ave.
Willowdale, Ont.
Telefon 223-0080